

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
Освітня програма	37590 Екологія
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	101 Екологія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	37590
Назва ОП	Екологія
Галузь знань	10 Природничі науки
Спеціальність	101 Екологія
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Трохименко Ганна Григорівна, Тесьолкіна Тетяна Сергіївна, Карабин Василь Васильович (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	14.06.2021 р. – 16.06.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	http://www.dnu.dp.ua/docs/osvitni_programy/2019/vidomosti/101_forma_PhD_28_05_2021.pdf
Програма візиту експертної групи	http://www.dnu.dp.ua/docs/dnu/Program_ekspert_grup/2021_PhD_Program_vizit_DNU_EG_101.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Освітньо-наукова програма «Екологія» третього рівня вищої освіти, яка реалізовується у Дніпровському національному університеті імені Олеся Гончара, передбачає підготовку кадрів вищої кваліфікації для проведення викладацької та науково-дослідної діяльності в галузі екології. ОНП має свою унікальність, яка полягає у фокусі на розв'язанні теоретичних і практичних проблем промислових регіонів степової України у галузі та збереженні біологічного різноманіття і оцінці екосистемних сервісів. та фокус. Усі групи стейкхолдерів беруть участь у перегляді ОНП. Форми та методи навчання і викладання відповідають студентоцентрованому підходу та принципам академічної свободи. НПП мають відповідну кваліфікацію та здійснюють необхідну для ефективного функціонування ОНП методичну і наукову роботу. На факультеті діє спеціалізована вчена рада (Д 08.051.04) із захисту кандидатських і докторських дисертацій за спеціальністю 03.00.16 Екологія. Аспіранти мають можливість наукових публікацій у періодичних виданнях факультету, які включені до наукометричних баз Scopus та Web of Science, таких як Biosystems Diversity (Web of Science, Scopus) та Regulatory Mechanisms in Biosystems (Web of Science). Професійна та академічна кваліфікація викладачів, їх публікації, рейтингові показники у SCOPUS та Google Scholar у повній мірі відповідають як профілю ОНП так і дисциплінам які вони викладають. До викладання дисциплін за ОНП залучено 6 докторів наук (75%) та 2 кандидатів наук. На випусковій кафедрі діють дві унікальні наукові школи. Гарант (проф. Пахомов О.Є.) є керівником держбюджетних тем з екології, головою спеціалізованої вченої ради Д 08.051.04 та головним редактором журналу «Biosystems Diversity», який входить до наукометричних баз Scopus (Q3) та WoS, що є унікальним за спеціальністю «Екологія» на українському науковому просторі. За спеціальністю «Екологія» сформована «критична маса» дослідників, які спільно працюють над однією науковою проблематикою. ЗВО враховує результати професійної діяльності та рейтингові показники навчально-методичної і наукової діяльності у процесі конкурсного відбору, широко залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу, стимулює підвищення професійного рівня та викладацької майстерності НПП. Матеріально-технічне забезпечення є достатнім для освітньої та наукової діяльності здобувачів та в окремих складових (гербарій, польові стаціонари) унікальним. Освітнє середовище є безпечним для здобувачів та задовольняє їх потреби. ЗВО демонструє політику відкритості та прозорості. Наукова діяльність аспірантів за ОНП відповідає напрямові досліджень наукових керівників. ЗВО сприяє долученню аспірантів до міжнародної академічної спільноти, ведеться системна і глибока робота щодо дотримання норм академічної доброчесності. Критичних та суттєвих недоліків ЕГ не встановлено. Баланс сильних і слабких сторін, позитивних практик і несуттєвих недоліків дають підстави акредитувати ОНП "Екологія" за третім рівнем вищої освіти.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

ЕГ відзначає 30 сильних сторін та 17 позитивних практик. Найважливіші з них такі. Сильні сторони: 1. ОНП має чіткий фокус, є добре структурованою та сформовано у тісній співпраці з роботодавцями та здобувачами. 2. Наявні чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності. 3. Дієве поєднання навчання і досліджень. 4. Функціонування двох унікальних наукових шкіл. 5. Функціонування спеціалізованої вченої ради (Д 08.051.04) із захисту кандидатських і докторських дисертацій за спеціальністю 03.00.16 Екологія. 6. Аспіранти мають можливість публікувати результати досліджень у періодичних виданнях факультету, які включені до наукометричних баз Scopus та Web of Science, таких як Biosystems Diversity (Web of Science, Scopus) та Regulatory Mechanisms in Biosystems (Web of Science). 7. Політика, механізми та процедури дотримання академічної доброчесності є чіткими, зрозумілими та дієвими. 8. До викладання ОК за ОНП залучено велику кількість докторів наук (6 осіб). 9. Наявність великої кількості спеціалізованого обладнання, гербарію для провадження освітньої та наукової діяльності. 10. Широка залученість аспірантів до міжнародних тренінгів, стажувань, конкурсів. Позитивні практики: 1. Значна увага приділяється проведенню різноманітних форм занять і контрольних заходів: бесіда, дискусія, підготовка і захист проєктів, розгляд кейсів, ситуаційних завдань з проблемних питань, аналіз конфліктних ситуацій, робота у командах. 2. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. 3. Аспірантам надається безкоштовний доступ до інформаційних ресурсів та наукометричних баз Scopus, Web of Science, Elsevier, системи BioOne та ін. 4. На базі кафедри зоології та екології систематично проводяться унікальні міжнародні наукові конференції. 5. Участь у проєкті «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти» (Academic Integrity and Quality Initiative – Academic IQ) Організації «Американські Ради з міжнародної освіти». 6. Широке залучення аспірантів до засідань спеціалізованої вченої ради Д 08.051.04 для здобуття наукового ступеня доктора біологічних наук за спеціальністю 03.00.16 «Екологія». 7. Врахування результатів професійної діяльності, визначених Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності закладів освіти та рейтингових показників навчально-методичної і наукової діяльності у процесі конкурсного відбору ЗВО. 8. Широке залучення роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу. 9. Підвищення професійного рівня та педагогічної майстерності НПП у відомих закордонних ЗВО. 10. Матеріальне заохочення кращих аспірантів. 11. Функціонування чіткої ієрархії (чотири організаційні рівні) системи внутрішнього забезпечення якості освітнього процесу 12. Матеріальне стимулювання кращих аспірантів за вагомі досягнення.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

ЕГ відзначає 10 слабких сторін та формулює 15 рекомендацій. Найважливіші з них такі. Слабкі сторони: 1. ОНП сформовано без широкої співпраці з закордонними фахівцями. 2. Створено недостатньо можливостей здобувачам

освіти глибоко опанувати англійську мову за спеціальністю. 3. У робочих програмах дисциплін дуже стислі критерії оцінювання, що не дозволяє встановити рівень об'єктивності оцінки викладача. 4. Стан матеріально-технічного забезпечення задовольняє потреби здобувачів не в повній мірі. 5. Система забезпечення якості вищої освіти не дає змогу в повній мірі виявляти усі неточності в освітній програмі (див. підкритерій 8.5). Рекомендації: 1. Переглянути ОНП у частині логічних зв'язків між сіма освітніми компонентами та компетентностями і програмними результатами навчання. 2. Розглянути можливість зробити структурно-логічну схему більш зрозумілою та доступною у частині взаємозв'язків між окремими освітніми компонентами. 3. Розглянути можливість надати здобувачам освіти можливість проходження дослідної практики на базі установ, організацій, лабораторій, у тому числі закордонних. 4. При наступному перегляді ОНП «Екологія» варто було б врахувати побажання стейкхолдерів та здобувачів вищої освіти щодо поглибленого вивчення спеціальної англійської мови. 5. Розглянути можливість включення до екзаменаційних білетів іспиту зі спеціальності додаткових питань з вузького напрямку, за яким у подальшому планується розвиток наукової діяльності майбутнього здобувача вищої освіти третього рівня. 6. У подальшому у робочих програмах (силабусах) доцільно деталізувати критерії оцінювання для уникнення конфліктних ситуацій щодо результатів оцінювання роботи здобувачів освіти. 7. Розглянути доцільність та можливість для оцінки загального рівня теоретичної фахової підготовки за ОНП «Екологія» введення комплексного фахового іспиту. 8. Оптимізувати пошукову систему по офіційному веб-сайту. 9. Посилити ефективність роботи внутрішньої системи забезпечення якості освіти. 10. Нарощувати технічне забезпечення аспірантів, передусім комп'ютерною технікою. 11. Активізувати діяльність у напрямі формування міжнародних творчих колективів та підготовки грантових пропозицій для закордонних донорів.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Стратегія та плани розвитку ЗВО відображено у таких документах: «Статут Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара» (від 11.07.2017 р.), «Стратегія розвитку Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара на 2019-2025 роки» (від 21.02.2019 р.), «Перспективний план розвитку Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара на 2019-2025 роки», «Концепція реалізації програми «Інноваційне наукове середовище Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара»» (від 30.12.2016 р.). Цілі ОНП повністю відповідають місії і стратегії розвитку ЗВО та полягають у підготовці висококваліфікованих наукових та науково-педагогічних кадрів, готових до самостійної діяльності в сфері науки і освіти, здатних розв'язувати комплексні проблеми в галузі екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування з урахуванням специфіки екологічних режимів степової зони України, проводити оригінальні наукові дослідження, здійснювати науково-педагогічну, професійну та дослідницьку інноваційну діяльність, які є конкурентоспроможними на сучасному внутрішньому та міжнародному ринку праці та здатні до викладацької роботи у ЗВО. Унікальність ОНП полягає у фокусі на розв'язанні теоретичних і практичних проблем промислових регіонів степової України у галузі та збереженні біологічного різноманіття і оцінці екосистемних сервісів. Фокус ОНП реалізується ОК 2.2. «Природні ресурси екосистем степової зони» обов'язкового блоку, низкою вибіркового ОК та науково-дослідною складовою програми. Теми дисертаційних досліджень аспірантів відповідають фокусу ОНП.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Усі групи стейкхолдерів беруть участь у перегляді ОНП. Аспіранти приймають участь в обговоренні освітньої програми, окремі з них вносили пропозиції щодо змісту ОНП (підтверджено інтерв'ювання фокус-груп). За пропозиціями здобувачів введено дисципліну «Функціональна зоологія» (2016), «Оцінка стану екосистем та їх компонентів» та «Просторова організація біогеоценозів» (2019 р.). Ознайомлення з угодами про співпрацю, а також зустріч з роботодавцями підтвердили залучення стейкхолдерів-роботодавців у формуванні цілей та програмних результатів навчання. Представники потенційних роботодавців запрошуються на розширені засідання випускових кафедр, міжкафедральні наукові семінари з обговорення ОНП (<https://www.biofaculty-dnu.dp.ua/aspirantura>), та залучаються до анкетування (<https://www.biofaculty-dnu.dp.ua/osvitnyo-naukova-diyalnist/formy-anket>, http://www.dnu.dp.ua/docs/news/buro/Protokol_6_zasidannya_byuro_BEf_13_04_2021_pdf.PDF). Для врахування інтересів роботодавців (Науково-Виробниче Підприємство «ЕКО КУЛЬТУРА», ДніпроВНІПенергопром, ТОВ «ЕКО ЦЕНТР ДНІПРО»), до змісту ОНП були додані освітні компоненти і теми, що відповідають професійній

спрямованості установ <https://www.zoology.dp.ua/obgovorennya>. На зустрічі з роботодавцями були присутні перший проректор Мелітопольського державного педагогічного університету Мальцева Ірина Андріївна, директор Криворізького ботанічного саду НАН України Коршиков Іван Іванович, директор НДІ біології Іванько Ірина Анатоліївна, інженер з охорони навколишнього середовища ТОВ «Еко Центр Дніпро» Бійчук Тетяна Миколаївна, директор НДЦ «Дніпровська природна інспекція» Христов Олег Олександрович, заступник керівника відділу збуту (маркетингу) ТОВ «ЕКО КУЛЬТУРА» Шледь Олександр Олександрович, науковий співробітник природного заповідника «Дніпровсько-Орільський» Бондарев Дмитро Леонідович, директор ТОВ «Біо Захист» Побиванець Роман Геннадійович. Усі зазначені особи підтвердили участь у формуванні ОНП та зацікавленість у її випускниках. Інтереси академічної спільноти враховані при формуванні цілей та програмних результатів через залучення фахівців до обговорення ОНП. Врахування інтересів стейкхолдерів при формуванні ОНП зафіксовано у протоколах розширених засідань кафедр зоології та екології і геоботаніки, ґрунтознавства та екології (<https://www.zoology.dp.ua/obgovorennya>) та підтверджено інтерв'юванням фокус-груп.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Програмні результати навчання відповідають запитам роботодавців та тенденціям ринку праці, що підтверджено інтерв'ювання фокус-груп. Слід зазначити, що унікальні наукові школи і її кадровий склад, а також пройдені викладачами міжнародні стажування, створюють добре підґрунтя для глибокого розуміння тенденцій розвитку галузі, а відповідно для визначення необхідних фахівцю зі спеціальності «Екологія» програмних результатів навчання. Про врахування при формуванні ОНП тенденцій розвитку спеціальності свідчить участь НПП у конференціях, симпозіумах, форумах, публікації у виданнях індексованих міжнародними наукометричними базами. Цілі та програмні результати навчання за ОНП враховують галузевий контекст у плані визначення загальних сучасних пріоритетів в екології, бачення процесу підготовки та подальшої діяльності фахівця, а також його суспільної ролі. Регіональний контекст в ОНП враховано у програмних результатах, які включають здатність застосовувати методи прогнозування стану ландшафтно-екологічного покриву для розв'язання теоретичних і практичних завдань у галузі дослідження та збереження біологічного різноманіття та оцінки екосистемних сервісів (ПР13) та ін. Цей контекст також відображається у виборі тематик наукових досліджень аспірантів. Аспіранти Гуслистий А.О. та Козак В.М. приймали участь у науково-дослідній роботі для молодих вчених, проект Гуслистого А.О. «Відновлення біорізноманіття порушених територій шляхом створення штучних мікросистем» посів перше місце на національному конкурсі The Quarry Life Award 2018, аспіранти Жукова Ю.О. та Петрушевський В.Б. є виконавцями держбюджетних тем. Під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОНП було враховано досвід аналогічних вітчизняних програм Київського національного університету імені Т. Шевченка (http://asp.univ.kiev.ua/doc/ONP_PHD/101.pdf), Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва (https://knau.kharkov.ua/uploads/opp/fzr/%D0%9E%D0%9D%D0%9F_101.pdf), Київського політехнічного інституту імені Ігоря Сікорського, ННЦ «Інститут біології та медицини» (<https://biology.univ.kiev.ua/ukreducational-program/ekology/perelik-navchalnykh-dystsyplin/or-doktor-filosofii.html>), університету Цюріху <https://www.ieu.uzh.ch/en/teaching/phd/graduate/overview.html>, університету Джорджії <https://www.ecology.uga.edu/degree/phd-ecology/>. Таким чином, цілі ОП сформовано з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контекстів, а також вітчизняного досвіду. Водночас, ОНП може бути кращою у випадку ширшої співпраці з закордонними фахівцями профільних ЗВО.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт вищої освіти рівня доктор філософії за спеціальністю 101 Екологія відсутній. Програмні результати навчання за ОП відповідають дескрипторам знань, умінь, навичок, комунікації, відповідальності та автономії 8 рівня Національної рамки кваліфікацій. Здобувач ОНП набуває здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики. Перелік дисциплін за ОНП та їх зміст забезпечує набуття концептуальних та методологічних знань у галузі екології (ПР01), здатності до критичного аналізу, оцінки і синтезу нових та комплексних ідей на підставі критичного аналізу та оцінки загальнонаукових концепцій природничих наук (ПР02), здатність до започаткування, планування, реалізації та коригування послідовного процесу ґрунтового наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності (ПР03, ПР05), до розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики, а також постійної відданості розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності (ПР04). Загалом, усі передбачені ОНП програмні-результати навчання сприяють досягненню вимог Національної рамки кваліфікацій. Тематика наукових досліджень ОНП розроблена з урахуванням забезпечити здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні практичні задачі з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Сильні сторони: 1. ОНП має чіткий фокус на розв'язанні теоретичних і практичних проблем промислових регіонів степової України у галузі та збереженні біологічного різноманіття і оцінці екосистемних сервісів. 2. ОНП сформовано у тісній співпраці з роботодавцями та здобувачами.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Слабкі сторони: ОНП сформовано без широкої співпраці з закордонними фахівцями профільних ЗВО. Недоліки: відсутні. Рекомендації: розширити міжнародне співробітництво при перегляді ОНП.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Цілі ОНП повністю відповідають місії і стратегії розвитку ЗВО. Унікальність ОНП полягає у фокусі на розв'язанні теоретичних і практичних проблем промислових регіонів степової України у галузі та збереженні біологічного різноманіття і оцінці екосистемних сервісів. Усі групи стейкхолдерів беруть участь у перегляді ОНП. Програмні результати навчання відповідають запитам роботодавців та тенденціям ринку праці. Програмні результати навчання за ОП відповідають дескрипторам знань, умінь, навичок, комунікації, відповідальності та автономії 8 рівня НРК. Зважаючи на сильні і слабкі сторони та позитивні практики за ОП, експертна група дійшла висновку, що ОНП за спеціальністю 101 «Екологія» відповідає рівню В за Критерієм 1.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Загальний обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для третього рівня вищої освіти). Загальний обсяг освітньо-наукової програми «Екологія» (третій рівень вищої освіти) становить 45 кредитів ЄКТС. Це відповідає нормам, які встановлені Законом України «Про вищу освіту» (п.6, ст. 5); Порядком підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах) (п. 26). Обсяг обов'язкових освітніх компонентів, спрямованих на досягнення програмних результатів навчання (компетентностей), який відповідає 8 рівню Національної рамки кваліфікації та третьому рівню вищої освіти Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти, становить 67% або 30 кредитів ЄКТС. Обсяг дисциплін вибору здобувача складає 33 % або 15 кредитів. Співвідношення обов'язкових та вибіркових компонентів відповідає вимогам Закону України «Про вищу освіту», згідно якого обсяг дисциплін за вибором здобувачів має становити не менше 25%. Вибір дисциплін здобувачем регламентується Положенням про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у ДНУ http://www.dnu.dp.ua/docs/dnu/aspirantura/Polozhennya_%20Doktor%20filosofii.pdf, а також Положенням про порядок обрання здобувачами вищої освіти дисциплін за вибором у ДНУ [http://www.dnu.dp.ua/docs/dnu/polozhennya/Polozhennya_vybirkovy_dyscypliny_2020\(1\).pdf](http://www.dnu.dp.ua/docs/dnu/polozhennya/Polozhennya_vybirkovy_dyscypliny_2020(1).pdf) Здобувачі мають можливість обирати дисципліни з університетського та факультетського вибіркових каталогів для третього, а також для інших рівнів вищої освіти, що підтверджується спілкуванням зі здобувачами вищої освіти, керівниками аспірантів, професорсько-викладацьким складом та індивідуальними навчальними планами аспірантів, наданими ЗВО.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

ОНП в цілому структурована коректно. Вона містить 8 ОК в обов'язковій частині (загальним обсягом 30 кр. ЄКТС), серед яких 3 ОК циклу загальної підготовки (15 кредитів) та 5 ОК циклу професійної підготовки (15 кредитів). На

вибір запропоновано з ВК, загальним обсягом 15 кредитів ЄКТС, що становить 33% загального обсягу освітніх компонент ОП. Структурно-логічна схема дозволяє зрозуміти порядок вивчення ОК, але не зовсім дозволяє зрозуміти прямий і зворотний зв'язок між окремими ОК. На веб-сторінці ДНУ у розділі “Програми дисциплін” розташовані програми усіх ОК (http://repository.dnu.dp.ua:1100/?page=inner_collection&id=25), які завантажені до університетського репозитарію. Однак, немає системи у розташуванні даних програм. На сайті біолого-екологічного факультету ця інформація є більш доступною та структурованою (<https://www.biofaculty-dnu.dp.ua/programs>). Також рекомендовано надати посилання на веб-сайті аспірантури та докторантури на інформаційні пакети усіх ОК для забезпечення можливості ознайомлення з ними як потенційних аспірантів, так і здобувачів вищої освіти. Аналіз інформаційних пакетів всіх ОК дав можливість ЕГ зробити висновок, що ОК, включені до ОП, складають логічну взаємопов'язану систему; кожний ПРН повною мірою охоплений змістом ОП; вибір та послідовність вивчення обов'язкових ОК ОП є обґрунтованими і дозволяють досягти всіх заявлених цілей та ПРН за ОП. Внутрішні та зовнішні стейкхолдери під час інтерв'ювання надали позитивні відповіді щодо відповідності переліку ОК сучасним вимогам, логічності їх викладання, задоволеності контентом ОП. Однак, є зауваження щодо відповідності ОК деяким ПР та компетентностям. Так, наприклад, із робочої програми ОК 2.4 не зовсім зрозуміло як дисципліна “Регіональні екологічні проблеми та стратегії їх вирішення” дозволяє реалізувати компетентності ЗК04. “Здатність до розробки, планування, реалізації та коригування послідовного процесу ґрунтового наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності” та ЗК07. “Здатність до формування системного наукового світогляду сучасного природознавства, професійної етики та загальнокультурного світогляду” та досягти ПР 06. “Застосовувати методи математичного і геоінформаційного аналізу та моделювання сучасного стану та прогнозування змін екосистем та їх складових” та ПР 13. “Застосовувати сучасні технології просторової екології щодо оптимального ландшафтно-екологічного та територіального планування та використання території”. Яким чином дисципліна “Інноваційно-дослідницька діяльність науковця дозволяє набутти компетентність ЗК03. “Здатність використовувати академічну українську та іноземну мови у професійній діяльності та дослідженнях” та досягти 9 ПР за 5 кредитів ЄКТС? Це саме і стосується ОК2.3 “Оцінка стану екосистем та їх компонентів (9 ПР за 3 кредита). Також зі структурно-логічної схеми не зовсім зрозумілим є зворотній зв'язок між окремими освітніми компонентами.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Аналіз освітніх компонентів, компетентностей та ПРН за ОНП свідчить про загальну відповідність предметній області спеціальності 101. У процесі детального вивчення ОНП було виявлено, що усі ПРН забезпечуються за рахунок обов'язкових освітніх компонент. При детальному дослідженні ОНП в предметній області встановлено відсутність неаргументованих освітніх компонент. Кожен освітній компонент має чітке обґрунтування академічною та професійною спільнотою.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Під час інтерв'ювання здобувачів вищої освіти було показано, що формування індивідуальної освітньої траєкторії забезпечується шляхом здійснення ними вибору керівника та теми дисертаційної роботи, вибіркового освітніх компонентів. Вибір наукового керівника і теми роботи відбувається до початку вступних випробувань або протягом першого місяця після зарахування до аспірантури. У “Положенні про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у ДНУ (http://www.dnu.dp.ua/docs/dnu/aspirantura/Polozhennya_%20Doktor%20filosofii.pdf) та “Положенні про порядок обрання здобувачами вищої освіти дисциплін за вибором у ДНУ” ([http://www.dnu.dp.ua/docs/dnu/polozhennya/Polozhennya_vybirkovy_dyscipliny_2020\(1\).pdf](http://www.dnu.dp.ua/docs/dnu/polozhennya/Polozhennya_vybirkovy_dyscipliny_2020(1).pdf)) прописано процедуру та умови вибору дисциплін. Здобувачі вищої освіти на ОП мають право на вибір навчальних дисциплін у межах 25% від загальної кількості кредитів. За даною ОНП загальний обсяг вибіркового компонент складає 33% або 15 кредитів ЄКТС (3 ВК). Здобувачі мають можливість обирати дисципліни з університетського та факультетського вибіркового каталогів для третього, а також для інших рівнів вищої освіти. Індивідуальна освітня траєкторія відображена в індивідуальному плані підготовки доктора філософії (<http://www.dnu.dp.ua/view/ndchigh>), що також підтверджується документами, які надав ЗВО за запитом ЕГ (<https://office.naqa.gov.ua/v1/accreditation-folder/4125>). В індивідуальному плані аспіранта відображені зміст, строки виконання, обсяг наукових робіт, а також запланований строк захисту дисертації. Індивідуальний план погоджуються з науковим керівником та затверджуються вченою радою ДНУ протягом двох місяців з дня зарахування особи до аспірантури. Аспірант має право змінювати свій індивідуальний навчальний план за погодженням із своїм науковим керівником. Каталоги вибіркового компонентів на 2020/2021 н.р. та анотації до них розміщені на сайті ДНУ: університетський (http://www.dnu.dp.ua/view/vybirkovy_dyscipliny_uvkh) та факультетський (http://www.dnu.dp.ua/view/vybirkovy_dyscipliny_BEf) з початку навчального року і є доступними здобувачам для ознайомлення. Презентації вибіркового дисциплін екологічного спрямування представлені на сайті кафедри зоології та екології (<https://www.zoology.dp.ua/vybirkovy-disc.html>). Здобувач ВО ступеня доктора філософії обирає ВК до початку семестру, у якому, згідно НП викладається ця дисципліна. На ім'я декана здобувач подає заяву або заповнює електронну форму з власної поштової скриньки у корпоративному університетському середовищі MS Office 365. Після затвердження складу академічних груп інформація щодо обраних дисциплін заноситься до індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

На ОП третього (освітньо-наукового) рівня передбачена викладацька практика, яка в основному проходить на базі біолого-екологічного факультету. На педагогічну практику в ОНП передбачено 3 кр. ЄКТС у 4 семестрі. Практична підготовка здобувачів регламентується «Положенням про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук в ДНУ» (http://www.dnu.dp.ua/docs/dnu/aspirantura/Polozhennya_%20Doktor%20filosofii.pdf), п. 9. Також під час проведення практичних занять за ОК та оригінального наукового дослідження формуються компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності. Під час спілкування зі стейкхолдерами та із наданих матеріалів на гугл-диску, а також з перегляду інтернет-сторінок факультету (https://www.zoology.dp.ua/consultation_with_fah) було підтверджено, що до проведення занять залучаються практикуючі фахівці галузі, які безпосередньо допомагають формувати у здобувачів освіти професійні навички (https://www.zoology.dp.ua/navchalni_z_iz_stakeholders). При цьому здобувачі можуть користуватись обладнанням лабораторій НДІ біології, який входить до структури університету. Університет має договори про науково-технічне співробітництво з різними екологічними установами, на базі яких здобувачі мають можливість виконувати дослідження та отримувати консультації від співробітників даних установ (https://www.zoology.dp.ua/consultation_with_fah, https://www.zoology.dp.ua/research_diyal). На думку ЕГ, варто переглянути наявність у ОНП виключно педагогічної практики. Доцільно було б надати можливість проходження дослідної практики на базі установ, організацій, лабораторій, у тому числі закордонних, які є дотичними до тематики дисертаційних досліджень аспірантів. Це було б корисно для формування другої, виробничої, освітньої траєкторії підготовки аспіранта.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Набуття здобувачами ВО комунікативних та соціальних навичок, здатності до критичного аналізу, оцінки і синтезу нових та комплексних ідей, здатності працювати автономно, здатності до безперервного саморозвитку та самовдосконалення, уміння виявляти лідерські якості, відповідальність та повну автономність під час реалізації комплексних наукових проєктів передбачається ціями ОНП третього освітньо-наукового рівня вищої освіти. Весь цей набір компетентностей soft skills: ЗКО1. Здатність до критичного аналізу, оцінки і синтезу нових та комплексних ідей; ЗКО2. Здатність вільно спілкуватись з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством в цілому; ЗКО3. Здатність використовувати академічну українську та іноземну мови у професійній діяльності та дослідженнях; ЗКО4. Здатність до розробки, планування, реалізації та коригування послідовного процесу ґрунтового наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності; ЗКО5. Здатність працювати автономно; ЗКО6. Здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення; ЗКО7. Здатність до формування системного наукового світогляду сучасного природознавства, професійної етики та загальнокультурного світогляду - забезпечується комплексом освітніх компонент, таких як «Філософія та наукова етика», «Інноваційно-дослідницька діяльність науковця», «Іноземна мова», «Викладацька практика», «Актуальні напрями екологічних досліджень», що входять до обов'язкових компонентів циклів загальнонаукової та професійної підготовки. Також мовні компетентності набуваються при обговоренні наукових робіт, виступах на семінара, конференціях, різних наукових заходах, а також під час створення Аналітичного огляду, який обов'язково проходить перевірку на плагіат (доведено представленими документами та зустрічами зі здобувачами ВО, їхніми керівниками на НПП), під час самостійного опрацювання наукових статей за темою дослідження та при закордонному стажуванні. Відбір матеріалу, проведення польових досліджень, проведення лабораторних експериментів формують розвиток самостійності, здатність до автономії, швидкого прийняття рішень, адаптивність, креативність. Під час спілкування ЕГ з гарантом ОП та академічним персоналом отримано інформацію, значна увага приділяється проведенню різноманітних форм занять і контрольних заходів: бесіда, дискусія, підготовка і захист проєктів, розгляд кейсів, ситуаційних завдань з проблемних питань, аналіз конфліктних ситуацій, робота у командах, проведення занять на викладацькій практиці, що дозволяє їм набути необхідних навичок. Рекомендовано при наступному перегляді ОНП «Екологія» врахувати побажання стейкхолдерів та здобувачів вищої освіти щодо поглибленого вивчення англійської мови.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт за галуззю знань 10 Природничі науки спеціальності 101 Екологія на момент формування, перезатвердження ОНП в Україні не розроблено, однак, ОНП переглядали після виходу проєкту професійного стандарту 2018 року.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Загальне навантаження за ОНП 101 «Екологія» становить 45 кредитів ЄКТС (1350 год.); з яких обсяг аудиторної роботи – 398 годин (29%), а самостійної роботи – 952 (71%). Середня кількість аудиторних годин на один кредит становить – 9 годин, 21 година відводиться на самостійну роботу. Для заочної форми навчання обсяги аудиторних годин (лекцій, практичних, семінарських, лабораторних занять) за дисциплінами дорівнюють приблизно шостій частині їх обсягів для денної форми навчання та є парними числами. (Відповідно до наказу від 25.05.2020 р. № 103, Додаток 4). Результативність самостійної роботи аспірантів оцінюється при проміжному та підсумковому контролі. На підставі результатів інтерв'ювання здобувачів освіти та аналізу змісту ОК ЕГ встановила, що обсяг ОНП і окремих ОК є відповідним та достатнім для досягнення її цілей та ПРН та не перевищує нормативи. Під час відеоконференції із НПП експертною групою встановлено, що питання співвідношення обсягу освітніх компонентів та навчального навантаження здобувачів ВО постійно обговорюються робочою групою ОНП. Здобувачі освіти мають широкі можливості вільного планування самостійної роботи.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів вищої освіти за ОНП «Екологія» за дуальною формою в ДНУ не здійснюється.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Сильні сторони: 1. ОНП є добре структурованою в контексті загального часу навчання та змістовною. Позитивні практики: 1. Значна увага приділяється проведенню різноманітних форм занять і контрольних заходів: бесіда, дискусія, підготовка і захист проєктів, розгляд кейсів, ситуаційних завдань з проблемних питань, аналіз конфліктних ситуацій, робота у командах.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Слабкі сторони: 1. Не між усіма освітніми компонентами та компетентностями і програмними результатами навчання є зрозумілий логічний зв'язок. 2. Створено недостатньо можливостей здобувачам освіти глибоко опанувати англійську мову за спеціальністю. Рекомендації: 1. Переглянути ОНП у частині логічних зв'язків між сіма освітніми компонентами та компетентностями і програмними результатами навчання. 2. Розглянути можливість зробити структурно-логічну схему більш зрозумілою та доступною у частині взаємозв'язків між окремими освітніми компонентами. 3. Розглянути можливість надати здобувачам освіти можливість проходження дослідної практики на базі установ, організацій, лабораторій, у тому числі закордонних. 4. При наступному перегляді ОНП «Екологія» варто було б врахувати побажання стейкхолдерів та здобувачів вищої освіти щодо поглибленого вивчення спеціальної англійської мови.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Зміст ОП відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності. ОНП є добре структурованою в контексті загального часу навчання та змістовною. Розроблена та дотримується процедура вибору освітніх компонентів. Значна увага приділяється проведенню різноманітних форм занять і контрольних заходів: бесіда, дискусія, підготовка і захист проєктів, розгляд кейсів, ситуаційних завдань з проблемних питань, аналіз конфліктних ситуацій, робота у командах. Водночас, ЕГ не змогла встановити зв'язок між окремими освітніми компонентами та компетентностями і програмними результатами навчання. Також буде доцільним зробити структурно-логічну схему більш зрозумілою та доступною у частині взаємозв'язків між окремими освітніми компонентами. Рекомендовано ЕГ надати здобувачам освіти також можливість проходження дослідної практики на базі установ, організацій, лабораторій, у тому числі закордонних. При наступному перегляді ОНП «Екологія» варто було б врахувати побажання стейкхолдерів та здобувачів вищої освіти щодо поглибленого вивчення спеціальної англійської мови. Зважаючи на сильні і слабкі сторони та позитивні практики за ОП, експертна група дійшла висновку, що ОНП за спеціальністю 101 «Екологія» відповідає рівню В за Критерієм 2.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

З правилами вступу до аспірантури за ОП можна ознайомитися за посиланням на офіційному веб-сайті ЗВО (<http://www.dnu.dp.ua/view/ndchigh>). Вступники мають змогу ознайомитися з програмами вступних іспитів, як з іноземної мови, так і спеціальності. Програми 2021 та 2020 року завантажуються у заархівованому вигляді. Програма прийому до аспірантури за даною ОП не містить дискримінаційних положень, а процедура вступу є однаковою для всіх бажаючих навчатися за ОП. Правила прийому прописані чітко та повно (можна ознайомитися з документами, необхідними для вступу, наказами, типовим договором про навчання в ДНУ, вартістю навчання, формою індивідуального плану аспіранта на сайті університету у вкладці «Аспірантура та докторантура» на сайті ЗВО

http://www.dnu.dp.ua/docs/vstup/2021/normatyvna%20baza/Dodatok%201%20Pravyly%20pryomu%20DNU_Aspirantu_ra.pdf. Надані контакти за посиланням <http://www.dnu.dp.ua/view/ndchigh> для звернень вступників щодо додаткової інформації про вступ. В ході онлайн-зустрічі зі здобувачами за ОП різних років навчання підтверджено реальність викладених фактів та корисність наданої вступникам інформації.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Вступ до аспірантури регламентовано “Правилами прийому до аспірантури ДНУ імені Олеся Гончара у 2021 році” (http://www.dnu.dp.ua/view/normatyvna_baza). Інформація щодо умов вступу представлена безпосередньо на сайті ЗВО (<http://www.dnu.dp.ua/view/ndchigh>). Конкурсний бал включає оцінку вступного іспиту з іноземної мови (за шкалою від 0 до 100 балів), оцінку фахового вступного випробування (за шкалою від 0 до 100 балів), середній бал документа про здобутий освітній ступінь (освітньо-кваліфікаційний рівень), на основі якого здійснюється вступ (за шкалою від 0 до 100 балів), оцінку за інші показники конкурсного відбору (за шкалою від 0 до 100 балів сумарно) (розділ II.9). Якщо ступінь магістра (ОКР спеціаліста) був набутий за іншою спеціальністю (а на ОП навчаються таких 2 аспіранти) призначається додатковий вступний іспит (конкурсний бал включає оцінку вступного іспиту за шкалою від 0 до 100 балів). Додаткове вступне випробування та вступний іспит зі спеціальності проводяться у письмовій формі, вступний іспит з іноземної мови – у письмово-усній формі. Екзаменаційний білет складається з трьох питань із загальноєкологічної підготовки, які враховують специфіку даної ОП. У процесі спілкування з керівництвом та академічним персоналом ЗВО була ідентифікована специфіка ДНУ імені Олеся Гончара, яка полягає у вихованні високої якості академічних навичок у здобувачів ЗВО ще в процесі навчання на попередніх рівнях вищої освіти у напрямку вирішення екологічних проблем промислового регіону, а також збереження біорізноманіття та охорони довкілля. Потенційні вступники ідентифікуються ще на етапі навчання у магістратурі, а також це можуть бути роботодавці з відповідною освітою, які мають набір продовжити освіту у напрямку наукової діяльності. При поданні документів майбутній здобувач уже чітко має змогу обрати напрямку, який найбільш повно сприятиме написанню дисертаційної роботи та зможе розкрити науковий потенціал майбутнього здобувача. Вибору тему та напрямку досліджень сприяє попередня співбесіда на факультеті, що допомагає засвідчити правильність обрання ОП, в тому числі і зовнішнім вступникам, котрі здобували другий рівень вищої освіти в інших ЗВО. Враховуючи попереднє обговорення теми та напряму дисертаційного дослідження, на погляд ЕГ, до екзаменаційних білетів іспиту зі спеціальності доцільно включити додаткове питання або реферативний огляд з вузького напрямку, за яким у подальшому планується розвиток наукової діяльності майбутнього здобувача вищої освіти третього рівня. Це дасть змогу оцінити початковий рівень знань абітурієнта з даного напрямку. У цілому, правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують її особливості.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, регулюються Положенням про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у Дніпровському національному університеті імені Олеся Гончара (http://www.dnu.dp.ua/docs/dnu/aspirantura/Polozhennya_%20Doktor%20filosofii.pdf, пункт 12, а також Правилами прийому до аспірантури ДНУ імені Олеся Гончара у 2021 році (http://www.dnu.dp.ua/view/normatyvna_baza). Після вступу або поновлення здобувач має право на визнання компетентностей, отриманих в інших ЗВО. Для цього він подає заяву, завірену керівником та деканом та копії документів, які підтверджують зарахування кредитів за навчальними дисциплінами у тому ЗВО, де навчався. Вчена рада факультету ухвалює рішення про визнання набутих в іншому ЗВО компетентностей. Рішення вченої ради вводиться в дію наказом ректора. Відомості про зараховані кредити вносяться до індивідуального плану аспіранта та академічної довідки. ЕГ встановила, що запитів на визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, в т. ч. під час академічної мобільності, від здобувачів вищої освіти за ОП наразі не було. Також, згідно Положення, засвоєння здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії навчальних дисциплін може відбуватися в ДНУ

імені Олеся Гончара або на базі інших закладів вищої освіти (наукових установ) згідно реалізації права на академічну мобільність.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Згідно Положення про порядок визнання результатів навчання здобувачів вищої освіти ДНУ, отриманих у неформальній освіті, затвердженого рішенням вченої ради ДНУ від 22.10.2020 р., протокол №3. (http://www.dnu.dp.ua/docs/dnu/polozhennya/Polozhennya_Neformal_osvita_DNU_2020.pdf) відбувається визнання отриманих у неформальній освіті результатів навчання. Це дозволяється тільки для обов'язкових дисциплін, починаючи з другого семестру. Дозволяється перезараховувати як освітній компонент (лише одна дисципліна в семестрі), в цілому, так і окремі складові. У першому випадку керівник структурного підрозділу створює комісію для зарахування ОК, у другому - це може робити викладач даної дисципліни. На підготовку дається визначений термін, по завершенні якого відбувається валідація у вигляді іспиту або захисту індивідуального завдання. При отриманні позитивної оцінки здобувач звільняється від вивчення відповідної дисципліни або її складових у наступному семестрі. ДНУ визнає сертифікати про вивчення іноземних мов. Здобувач, який підтвердив рівень знання іноземної мови (сертифікат на рівні B2 та вище), має право на зарахування відповідних кредитів, передбачених ОНП, а також використання обсягу навчального навантаження для набуття інших компетентностей. Дисципліна «Іноземна мова» перезараховується з підсумковою оцінкою «відмінно» без проведення комісією процедури валідації. Так, аспірантам Петрушевському В.Б. (2019-2020 н.р) та Головні А.В. (2020-2021 н.р.) були зараховані результати неформального навчання, отримані ним під час проходження курсів та участі у Міжнародній конференції як індивідуальні завдання з дисциплін «Актуальні напрями екологічних досліджень» та «Оцінка стану екосистем та їх компонентів». Аспіранти подавали заяву на ім'я завідувача відділу аспірантури та докторантури ДНУ з проханням зарахувати їм результати, отримані у неформальній освіті, та сертифікати, які підтверджували навчання. Після перегляду матеріалів науково-педагогічними працівниками та співбесіди з встановлення рівня знань з викладачами відповідних дисциплін, було визнано отримані результати, зараховані дані індивідуальні завдання та виставлені за них оцінки. ЗВО надані матеріали (заяви, сертифікати, висновки після співбесіди, що підтверджують дані факти). Рекомендується продовжити практику як інформування здобувачів вищої освіти про можливості визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, так і впровадження визнання подібних результатів.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Сильні сторони: 1.Наявність чітких і зрозумілих правил для вступу на навчання; правила прийому на навчання за ОП, які враховують її особливості. 2.Наявність чітких та зрозумілих правил визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності. 3. Наявність вільного публічного доступу до документів ЗВО, що регулюють доступ до ОП. Позитивні практики: 1. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Слабкі сторони: 1. Екзаменаційні білети іспиту зі спеціальності не містять завдань, які конкретизують обраний напрям наукового дослідження, що попередньо обговорений із науковим керівником. Рекомендації: 1. До екзаменаційних білетів іспиту зі спеціальності варто включити додаткове питання або додати реферативний огляд з вузького напрямку, за яким у подальшому планується розвиток наукової діяльності майбутнього здобувача вищої освіти третього рівня. 2. Продовжити впроваджувати процедуру визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті та інших закладах вищої освіти, залучати аспірантів до академічної мобільності. 3. Розглянути можливість представлення програм вступних іспитів на сайті без використання програм-архіваторів, що підвищить рівень доступу та зручність використання інформації.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Правила прийому прописані чітко та повно. Ідентифікована специфіка ДНУ імені Олеся Гончара, яка полягає у формуванні високої якості академічних навичок у здобувачів ЗВО ще в процесі навчання на попередніх рівнях вищої освіти у напрямку вирішення екологічних проблем промислового регіону, а також збереження біорізноманіття та охорони довкілля. Потенційні вступники ідентифікуються ще на етапі навчання у магістратурі, а також це можуть бути роботодавці з відповідною освітою, які мають набір продовжити освіту у напрямку наукової діяльності. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують її особливості. Згідно Положення про порядок визнання результатів навчання здобувачів вищої освіти ДНУ, отриманих у неформальній освіті, відбувається визнання отриманих у неформальній освіті результатів навчання. Екзаменаційні білети іспиту зі спеціальності не містять завдань, які конкретизують обраний напрям наукового дослідження, що попередньо обговорений із науковим керівником. Експертна група дійшла висновку, що ОНП за спеціальністю 101 «Екологія» відповідає рівню В за Критерієм 3.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Під час експертизи було здійснено аналіз матриці відповідності методів навчання і викладання ПРН, робочих програм навчальних дисциплін, індивідуальних планів та результатів анкетувань аспірантів. Для досягнення ПРН використовують форми і методи навчання та викладання, що регламентується Положенням про організацію освітнього процесу в ДНУ (http://www.dnu.dp.ua/docs/dnu/polozhennya/Polozhennya_Osvit_proces_2017.pdf). Підготовка здобувачів здійснюється за денною та заочною формами навчання. Контактні години побудовані у формі лекцій, практичних занять, семінарів. Формою індивідуального завдання аспірантів є аналітичні огляди, тематика яких тісно пов'язана зі спеціальністю. У цілому, навчання здійснюється за допомогою стандартних методів: словесні (лекції, пояснення), наочні (ілюстрації, фото), інтерактивні (обговорення), самостійне навчання (опанування питань для самостійної роботи), індивідуальні завдання, а також з елементами наукової творчості: аналіз конкретних ситуацій (casestudy), комунікативний метод з елементами наукової гри, репродуктивні методи, тренінг (ОК1.1 Філософія та наукова етика). Цікаві творчі методи були використані під час навчання іноземної мови, такі як “метод кейсів”, конференції, інтерактивні методи, метод “мозкового штурму”. Під час набуття професійних практичних навичок викладачі використовують метод “портфоліо”. При викладанні майже усіх дисциплін відбувається інтеграція навчальної і контекстної практичної складової, що підтверджується результатами зустрічі з різними фокус-групами. Контрольні заходи у різних формах визначають відповідність рівня набутих здобувачами знань, умінь та навичок програмним результатам навчання і забезпечують своєчасне коригування навчального процесу. Студентоцентрикований підхід полягає в тому, що основні форми і методи навчання обираються відповідно до змісту освітніх компонентів, застосовуються кращі практики викладання. Є налагоджений зворотний зв'язок з аспірантами, про що свідчать результати опитування: (https://www.zoology.dp.ua/results_for_anketa). Досить високо оцінене навчання за критерієм «Навчання було якісним і професійно орієнтованим» (https://www.zoology.dp.ua/results_for_anketa). Анкети побудовані професійно. За результатами моніторингу ступеня задоволеності здобувачів організацією навчального процесу за освітньою програмою у поточному році, найбільш високі оцінки отримали можливість отримання додаткових знань (4,8), індивідуальний підхід викладачів до аспірантів (4,8). Здобувачі мають право на академічну мобільність, встановлення індивідуального графіку навчання; право на індивідуальні заняття та консультації, вільно користуватись бібліотекою, інформаційними ресурсами та матеріально-технічним забезпеченням лабораторій (<https://www.zoology.dp.ua/navch-method-zabezpech> <https://www.zoology.dp.ua/mat-teh-zab.html>). Аспіранти можуть обирати свої методи та форми викладання під час викладацької практики. У ЗВО функціонує рейтингова система оцінювання та преміювання НПП.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

За результатами зустрічей з аспірантами було встановлено, що їм своєчасно та в доступній формі надається інформація щодо цілей, змісту та ПРН, порядку та критеріїв оцінювання; дана інформація є зрозумілою для здобувачів освіти. Освітній процес в ДНУ відбувається відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в ДНУ http://www.dnu.dp.ua/docs/dnu/polozhennya/Polozhennya_Osvit_proces_2017.pdf. ОНП «Екологія» розміщена на сайті ДНУ http://www.dnu.dp.ua/view/osvitni_programy. Робочі програми дисциплін, у яких знаходиться детальна інформація, розміщені на сайті факультету <https://www.biofaculty-dnu.dp.ua/programs>. Описи вибіркового компонентів УВК та ФВК розташовані на сайті ДНУ http://www.dnu.dp.ua/view/vybirkovy_dyscipliny_uvkc та http://www.dnu.dp.ua/view/vybirkovy_dyscipliny_vkf. Таким чином на всіх етапах навчання за ОНП здобувачам забезпечений вільний доступ до інформації щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Здобувачі ОНП мають можливість реалізувати свої обрані наукові напрямки та інтереси за рахунок використання можливостей матеріально-технічної бази факультету, університету, НДІ біології, організацій-партнерів. Викладачі проводять наукові дослідження та мають наукові публікації відповідно до навчальних дисциплін за ОНП. Підтверджено поєднання навчання і досліджень здобувачів освіти при проведенні дослідницьких робіт на базі лабораторій університету, ботанічного саду, зоомузею, акваріуму, НДІ біології, Криворізького ботанічного саду, ТОВ “Еко Центр Дніпро”, НДЦ “Дніпровська природна інспекція”, ТОВ “ЕКО КУЛЬТУРА”, природного заповідника “Дніпровсько-Орільський”, ТОВ “Біо Захист”. На факультеті працює гурток біомоніторингу. Під час вивчення більшості навчальних дисциплін аспіранти виконують індивідуальні завдання або проекти, дотичні до тематики їх дисертаційних досліджень, роблять аналітичні огляди, приклади яких були представлені Е.Г. Тематика курсів складається з урахуванням сучасних практик і наукових досягнень; викладачі ОП інтегровані в науково-дослідницький процес. Здобувачі залучені до реалізації наукових тем кафедри, беруть участь у написанні наукових звітів кафедри. Результати своїх досліджень аспіранти доповідають на науково-методичних семінарах кафедри, факультету та університету, а також на Міжнародній науковій конференції “Zoocenosis. Біорізноманіття та роль тварин в екосистемах” (<https://www.zoology.dp.ua/zoocenosis>). Здобувачі є виконавцями держбюджетних НДР, та інших наукових проектів. Зокрема, аспірантка Жукова Ю.О. є виконавцем д/б теми № 4-650-20 «Критерії оцінювання антропогенної трансформації екосистем за кількісними показниками біологічного різноманіття для оптимізації процедури оцінки впливу на довкілля», аспірант Петрушевський В.Б. задіяний у роботі за д/б темою № 4-649-20 «Розробка та впровадження інноваційної методики молекулярно-генетичної біоіндикації пестицидного навантаження», аспірантка Козак В.М. приймала участь у виконанні науково-дослідної роботи для молодих вчених, що фінансується з коштів державного бюджету «Розробка екологічно-чистих методів регулювання чисельності найпоширеніших шкідників пшениці з використанням паразитичних організмів». На факультеті діє спеціалізована вчена рада (Д 08.051.04) із захисту кандидатських і докторських дисертацій за спеціальністю 03.00.16 Екологія. Аспіранти мають можливість наукових публікацій у періодичних виданнях факультету, які включені до наукометричних баз Scopus та Web of Science, таких як Biosystems Diversity (Web of Science, Scopus) та Regulatory Mechanisms in Biosystems (Web of Science). Роботодавці та провідні фахівці-екологи постійно залучені до освітнього процесу. Вони проводять семінари, вебінари, лекції, що підтверджують самі стейкхолдери та дана інформація представлена на сайті https://www.zoology.dp.ua/navchalni_z_iz_stakeholders. Проект аспіранта Гуслистого А.О. отримав перше місце у національному конкурсі The Quarry Life Award 2018.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

В Університеті одним із напрямків загальної стратегії є “Освіта через науку”. На факультеті працюють унікальні потужні наукові школи. Оновлення змісту освітніх компонентів на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі відбувається щорічно. Згідно представленої ЗВО інформації, процедура перегляду/оновлення змісту освітніх компонентів ОНП здійснюється на основі узагальненої інформації, отриманої через опитування усіх груп стейкхолдерів. Після цього оновлені робочі програми навчальної дисципліни та навчально-методичні комплекси обговорюються на засіданні відповідної кафедри, а у випадку ОК професійної підготовки - двох кафедр (кафедри зоології та екології та кафедри геоботаніки, ґрунтознавства та екології), затверджуються науково-методичною радою факультету. До обговорення змісту ОНП на засіданнях кафедр та наукових семінарах залучені практикуючі фахівці галузі та представники провідних ЗВО України, що показано у рецензіях ОП (https://www.zoology.dp.ua/vidguk_stakeholders) та інформація про зустрічі надана на сайті факультету (https://www.zoology.dp.ua/consultation_with_fah). Відповідно до «Інструкції з планування робочого часу науково-педагогічних працівників Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара» (http://www.dnu.dp.ua/docs/dnu/polozhennya/Instrukcia_Planuvannya_rob_chasu_NPP_2019.pdf, затвердженої наказом ректора Університету від 21 червня 2019 р., норма часу на оновлення освітніх компонентів становить до 20% від визначеної норми часу, передбаченого на створення цих компонентів. Так, для впровадження сучасних досягнень в екології для вирішення регіональних проблем довкілля до переліку вибіркового компонент були введені такі дисципліни, як «Оцінка стану екосистем та їх компонентів» та «Просторова організація біогеоценозів», що формують у здобувачів вищої освіти “здатність застосовувати отримані знання для розробки заходів щодо збереження та відтворення екосистем, проведення дослідження їх структури, функціонування, динаміки та розвитку”. Під час зустрічі з НПП підтверджено виконання науково-дослідних тем, результати яких в подальшому включаються до освітніх компонент ОП та публікуються у наукових статтях. Також до дисципліни «Оцінка стану екосистем та їх компонентів» були внесені результати досліджень викладачів Кунах О.М і Кульбачки Ю.Л., які викладені у захищених у 2018 та 2016 роках дисертаціях у темі 4 «Оцінка стійкості екосистем». Дисципліни «Актуальні напрями екологічних досліджень» і «Природні ресурси екосистем степової зони» у свої складових містять результати досліджень викладачів кафедри, однак, у списку джерел немає посилань на власні дослідження як рекомендовані. Присутні на онлайн зустрічі представники роботодавців підтвердили свою зацікавленість у постійному оновленні та покращенні освітньої програми відповідно до зміни світових тенденцій в екологічних дослідженнях.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов’язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

У ДНУ розроблене “Положення про академічну мобільність учасників освітнього процесу ДНУ імені Олеся Гончара”, відповідно до якого одним з основним завдань реалізації академічної мобільності є організація коротко- та довгострокового навчання та стажування аспірантів та НПП за освітньо-науковими програмами в Україні та поза її

межами (http://www.dnu.dp.ua/docs/dnu/polozhennya/Polozhennya_Akadem_mobilnist'.pdf). Аспірантка Жукова Ю.О. у 2020 р. двічі проходила стажування у Технічному університеті «Фрайберзька гірнична академія» за PhD програмою «ЕкоМайнінг: розвиток інтегральної PhD програми зі сталого гірництва». Аспіранти Жукова Ю.О. і Подолкін С.О. у 2019 р. приймали участь у міжнародному тренінгу «NATO SPS Emerging Technologies and Countermeasures to CBRN» (<https://www.zoology.dp.ua/zakordone-stazhuvannya.html>). Петрушевський В. у 2019 році пройшов навчання за курсом “Basic od web-development and programming” (Central Asia). НПП та аспіранти постійно приймають участь у міжнародних конференціях та семінарах. Так, Головня А. у 2021 році приймала участь у Міжнародній науково-практичній конференції дистанційного формату “World science: problems, prospects and innovation”, Toronto, Канада. Аспірантам надається безкоштовний доступ до інформаційних ресурсів та наукометричних баз Scopus, Web of Science, Elsevier, системи BioOne та ін. На базі кафедри зоології та екології проводиться унікальна міжнародна наукова конференція «Zoocenosis. Біорізноманіття та роль тварин в екосистемах» (<https://www.zoology.dp.ua/zoocenosis>). Викладачі випускових кафедр постійно підвищують свій науковий та методичний рівень під час проходження міжнародних стажувань: доцент Масюк О.М. проходив стажування та обмін досвідом у Державному університеті Андалусії (Іспанія), 2016 рік, у Технічному університеті в Кошице (Словачина), 2019 рік; професор Кунах О.М. проходила стажування на базі Uniwersytet Ekonomiczny у Кракові, 2021 рік (https://www.zoology.dp.ua/pidvish_kval.html <http://geobotany.dp.ua/kvalif>) розвиток інтегральної PhD програми зі сталого гірництва». <https://www.zoology.dp.ua/zakordone-stazhuvannya.html>. У 2018 році підписана Рамочна угода про наукове співробітництво ДНУ імені О. Гончара та Інституту природи та екології КНР (г. Харбін) на 5 років. Так, проф. Пахомов О.Є. брав участь у двосторонніх зустрічах в Інституті природних ресурсів та екології Академії наук провінції Хейлуцзян (КНР). Також підписана Угода про співробітництво між ДНУ імені О. Гончара та Інституту мікробіології Академії наук КНР на 5 років (г. Харбін), (<https://drive.google.com/drive/folders/1Ei1pAmxSu9o-oATwQXAcWd8tQCzXikf6>). У 2020 та 2021 роках доцент Масюк О. М. проходив стажування за програмою Erasmus+ в University of Cordoba, Іспанія (сертифікат про стажування доданий Гарантом на Гугл-диск). Усі категорії учасників освітнього процесу мають доступ до міжнародних інформаційних ресурсів програм обмінів викладачів та науковців і стипендіальних програм.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Сильні сторони: 1. Поєднання навчання і досліджень здійснюється шляхом залучення на добровільній основі аспірантів до виконання наукових тем, написання сумісних статей, участі в наукових семінарах та творчих конкурсах. 2. На факультеті працюють та розвиваються дві унікальні наукові школи. 3. На факультеті діє спеціалізована вчена рада (Д 08.051.04) із захисту кандидатських і докторських дисертацій за спеціальністю 03.00.16 Екологія. 3. Аспіранти мають можливість публікувати результати досліджень у періодичних виданнях факультету, які включені до наукометричних баз Scopus та Web of Science, таких як Biosystems Diversity (Web of Science, Scopus) та Regulatory Mechanisms in Biosystems (Web of Science). Позитивні практики: 1. До обговорення змісту ОНП на засіданнях кафедр та наукових семінарах широко залучені практикуючі фахівці галузі та представники провідних ЗВО України. 2. Роботодавці постійно приймають участь та виявляють свою зацікавленість у постійному оновленні та покращенні освітньої програми відповідно до зміни світових тенденцій в екологічних дослідженнях. 3. Оновлення змісту освітніх компонентів на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі відбувається щорічно. 4. Аспірантам надається безкоштовний доступ до інформаційних ресурсів та наукометричних баз Scopus, Web of Science, Elsevier, системи BioOne та ін. 5. На базі кафедри зоології та екології систематично проводяться унікальні міжнародні наукові конференції.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Слабкі сторони: не виявлено. Рекомендовано продовжувати свої найкращі практики і надалі впроваджувати їх у навчальний процес.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

ЕГ було встановлено повну відповідність навчання і викладання при реалізації даної ОНП відповідному критерію. Дуже тісна співпраця з роботодавцями на всіх етапах виконання дисертаційної роботи, наявність потужних наукових шкіл, участь аспірантів у виконанні наукових тем, які відповідають напрямкам дисертаційної роботи, постійне оновлення програм у відповідності до розвитку сучасної науки, можливість публікації у журналах факультету, що включені до міжнародних наукометричних баз, міжнародні стажування аспірантів можуть бути взірцевими практиками навчання на даній ОП.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Форми контрольних заходів у межах навчальних дисциплін регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу у Дніпровському національному університеті імені Олеся Гончара http://www.dnu.dp.ua/docs/dnu/polozhennya/Polozhennya_Osvit_proces_2017.pdf, а також Положенням про організацію і проведення поточного і семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти ДНУ http://www.dnu.dp.ua/docs/dnu/polozhennya/Polozhennya_potoch_sem_kontr-2018.pdf та Положенням про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у Дніпровському національному університеті імені Олеся Гончара http://www.dnu.dp.ua/docs/dnu/aspirantura/Polozhennya_%20Doktor%20filosofii.pdf. Форми контрольних заходів у межах освітніх компонентів ОНП “Екологія” надають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання, які оприлюднюються заздалегідь. Розподіл видів контрольних заходів за окремими освітніми компонентами регламентує опис ОНП та навчальний план. Процедура проведення контрольних заходів, форма та організація оцінювання зазначено у п. 5.2 кожної робочої програми. Робочі програми оприлюднені на сайті біолого-екологічного факультету (<https://www.biofaculty-dnu.dp.ua/programs>). Вид підсумкової атестації наведено в ОНП: за умов виконання індивідуального навчального плану та навчального плану наукової роботи підготовки здобувач PhD за цією спеціальністю допускається до прилюдного захисту дисертаційної роботи. Доступ до документів, які регламентують контрольні заходи, та самі контрольні заходи з критеріями оцінювання доводиться до відома аспірантів на початку навчання за ОНП, на першому занятті за кожним освітнім компонентом, під час консультацій з викладачами та науковим керівником. У кожній робочій програмі показані форми проміжної (річної, семестрової) атестації аспірантів. Під час проведення зустрічей з викладачами та здобувачами вищої освіти підтверджено, що проміжні форми поточного контролю відбуваються у вигляді виступів на практичних заняттях, усного опитування, співбесід та дискусій, контрольних робіт, тестів, публічних виступів з використанням презентацій у вигляді доповідей, також відбувається захист індивідуальних завдань, аналітичних оглядів, які проходять обов'язкову перевірку на плагіат. Усі ці форми роботи здобувач виконує самостійно під керівництвом НПП, яке проходить під час консультацій. Прилюдний захист результатів науково-дослідної роботи у вигляді дисертації дозволяє оцінити рівень науково-дослідницької підготовки та здатність здобувача розв'язувати комплексні проблеми в сфері екології, охорони навколишнього середовища та збалансованого природокористування. Однак, на думку ЕГ, варто було б у робочих програмах (силабусах) більш детально описати критерії оцінювання для уникнення у подальшому виникнення конфліктних ситуацій щодо результатів оцінювання роботи здобувачів освіти.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарт вищої освіти вищої освіти третього освітньо-наукового рівня за спеціальністю 101 Екологія відсутній. Однак, форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають проекту Стандарту вищої освіти третього освітньо-наукового рівня за спеціальністю 101 Екологія: Форма атестації освітньої складової – виконання здобувачем навчального плану освітньо-наукової програми у повному обсязі. Форма атестації наукової складової – публічний захист дисертаційної роботи на здобуття наукового ступеня доктора філософії. Дисертаційна робота виконується відповідно до Вимог до оформлення дисертації (наказ МОН України від 12.01.2017 № 40).

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила проведення контрольних заходів чітко сформульовані у документах ДНУ: “Положення про організацію освітнього процесу в ДНУ” (http://www.dnu.dp.ua/docs/dnu/polozhennya/Polozhennya_Osvit_proces_2017.pdf), “Положення про організацію і проведення поточного і семестрового контролю знань здобувачів ДНУ” (http://www.dnu.dp.ua/docs/dnu/polozhennya/Polozhennya_potoch_sem_kontr-2018.pdf), “Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у Дніпровському національному університеті імені Олеся Гончара” (http://www.dnu.dp.ua/docs/dnu/aspirantura/Polozhennya_%20Doktor%20filosofii.pdf), Форми проведення заходів контролю описані у РПД (<https://www.biofaculty-dnu.dp.ua/programs>). Також на сайті висвітлені оголошення про проведення семестрового контролю (<http://www.dnu.dp.ua/view/ndchigh>). За результатами зустрічей з аспірантами, випускниками та НПП було доведено, що кожний викладач ознайомлює здобувачів з програмними результатами дисципліни, формами поточного й семестрового контролю, формами проведення контрольних заходів і критеріями оцінювання на першому занятті. Графік консультацій наведений на сайті (https://www.zoology.dp.ua/graf_konsult.html). Якщо виникають незадоволення щодо отриманої оцінки, то така

ситуація є приводом для створення апеляційної комісії, що прописано у відповідному положенні. Також врегулювання та запобігання конфліктів забезпечується дотриманням основних вимог “Положення про порядок врегулювання конфліктних ситуацій у ДНУ”, де чітко показаний студентоцентризований підхід ЗВО до подібних ситуацій. Також реалізації такого підходу сприяють органи самоврядування (Рада молодих вчених), що також було з’ясовано під час зустрічі з відповідною фокус-групою. Такі випадки під час реалізації даної ОНП не спостерігалися. “Положення про організацію та проведення поточного та семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти” також регулює порядок ліквідації академічних заборгованостей та повторне проходження контрольних заходів. Відділ аспірантури надає списки здобувачів, що мають академічну заборгованість, яка має бути ліквідована після закінчення сесії до початку наступного семестру згідно графіку. У випадку неявки з поважної причини або низької підсумкової оцінки (менше 60 балів) можливе повторне проходження контрольних заходів. У випадку хвороби заборгованість ліквідується у місячних строк після одужання. Здобувач може оскаржити результати контрольних заходів згідно «Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук в ДНУ». Здобувач звертається із заявою до відділу аспірантури і докторантури. Після цього створюється комісія з урахуванням конфлікту інтересів (Антикорупційна програма Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара (http://www.dnu.dp.ua/docs/korupcia/Antikorupcijnna_programa.pdf) та розглядає апеляцію і надає відповідь протягом тижня. Здобувачі вищої освіти з даними процедурами ознайомлені, що й підтвердили за зустрічі з ЕГ.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

На зустрічах було чітко показано, що усі учасники навчального процесу не просто ознайомлені з правилами, політикою і стандартами академічної доброчесності і дотримуються їх, але й працюють на випередження з урахуванням постійного вдосконалення програм перевірки на плагіат, тому перевіряються не тільки дисертаційні роботи й статті, але й тези та аналітичні огляди. Перевірка має триступеневу систему: аспірантом програмами, які є у вільному доступі, науковим керівником, Бюро академічної доброчесності (спеціалізованими ліцензованими програмами). Загальна політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності регламентуються документами: “Статутом Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара”, “Положенням про запобігання та виявлення фактів порушення академічної доброчесності в Дніпровському національному університеті імені Олеся Гончара”, “Положенням про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук в ДНУ”. У ЗВО здійснюється перевірка на академічний плагіат навчальних, кваліфікаційних, науково-методичних робіт інформаційною онлайн-системою Unicheck (Договір про співпрацю № 07-11/2018 з ТОВ «Антиплагіат» (Unicheck), Програмно-обчислювальним комплексом StrikePlagiarism (Договір № 3 від 21.02.2021 р. з ТОВ «ПЛАГІАТ» (м. Львів). Організацію перевірки на академічний плагіат дисертаційних робіт здійснюють голови спеціалізованих вчених рад, а збірників наукових праць університету – відповідальні редактори видань. У випадку наявності перевищень відсотку плагіату у дисертаційній роботі здобувача, вона направляється на доопрацювання та знімається із захисту, навіть без права захисту - при високому відсотку. Можливі наступні форми відповідальності у випадку порушень академічної доброчесності під час проведення контрольних заходів: повторне проходження оцінювання або відповідного компоненту, відрахування, позбавлення стипендії та ін. Якщо плагіат виявлений у публікаціях, що вже оприлюднені, то це є підставою для їхньої заборони включати до переліку надрукованих робіт. Як підкреслили здобувачі вищої освіти, популяризація академічної доброчесності в ДНУ проводиться на всіх рівнях: від кафедри та НПП до факультету та ЗВО. Це й ознайомлення на етапі вступу до аспірантури, науки семінари, бібліотечні презентації, стенди на кожному поверсі. Також безпосередньо питання академічної доброчесності розглядається під час вивчення таких дисциплін, як «Інноваційно-дослідницька діяльність науковця», «Філософія та наукова етика». Періодично проводяться анкетування здобувачів вищої освіти щодо рівня їхнього усвідомлення важливості даних питань (https://www.biofaculty-dnu.dp.ua/academy_dobrochesnt-bef, <https://www.biofaculty-dnu.dp.ua/osvitnyo-naukovadiyalmist/yakist-osvity>). Університет бере участь у проекті «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти» (Academic Integrity and Quality Initiative – Academic IQ) Організації «Американські Ради з міжнародної освіти».

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Сильні сторони: 1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання навчальних здобутків здобувачів вищої освіти дозволяють встановити досягнення здобувачами ВО результатів навчання. 2. Форми атестації, що забезпечує ЗВО, визначені чинним законодавством. Чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, забезпечують об’єктивність екзаменаторів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів для їх повторного проходження. 3. Політика, механізми та процедури дотримання академічної доброчесності є чіткими, зрозумілими. Вони є оприлюдненими на сайті ЗВО та забезпечуються Бюро з якості біолого-екологічного факультету та Бюро із забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності університету. В університеті використовується інформаційна онлайн-система Unicheck перевірки письмових робіт на плагіат та інформаційно- обчислювальний комплекс для пошуку збігів StrikePlagiarism. 4. Популяризація академічної доброчесності в ДНУ проводиться на всіх рівнях: від кафедри та НПП до факультету та ЗВО. Періодично проводяться анкетування здобувачів вищої освіти щодо рівня їхнього усвідомлення важливості даних питань.

Позитивні практики: 1. Участь у проєкті «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти» (Academic Integrity and Quality Initiative – Academic IQ) Організації «Американські Ради з міжнародної освіти».

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Слабкі сторони: 1. У робочих програмах дисциплін дуже стислі критерії оцінювання, не зовсім зрозумілим є діапазон балів, які виставляє НПП за ту чи іншу форму роботи, що не дозволяє встановити рівень об'єктивності оцінки викладача. Рекомендації: 1. У подальшому у робочих програмах (силабусах) доцільно деталізувати критерії оцінювання для уникнення конфліктних ситуацій щодо результатів оцінювання роботи здобувачів освіти.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Враховуючи наведені сильні сторони і позитивні практики впровадження чіткої політики академічної доброчесності, різні форми поточного контролю, зрозумілі правила проведення контрольних заходів та процедури оскарження результатів, а також рекомендації щодо удосконалення ОП у контексті Критерію 5, експертна група дійшла висновку, що ОНП “Екологія” відповідає рівню В за Критерієм 5.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Аналіз інформації щодо професійної та академічної кваліфікації викладачів, їх публікації, рейтингові показники у SCOPUS та Google Scholar було підтверджено їх відповідність як профілю ОНП так і дисциплінам які вони викладають, що дає добре підґрунтя для досягнення визначених програмою цілей та програмних результатів навчання. З семи НПП, які викладають обов'язкові компоненти ОНП п'ятеро (Башев В. Ф., Гурко О. В., Кульбачко Ю. Л., Пахомов О. Є., О कोरोков В. Б.) є докторами наук, двоє - кандидатами наук. До викладання вибіркового дисциплін залучено виключно докторів наук (Кульбачко Ю. Л., Кунах О. М., Пахомов О. Є.). Загалом до викладання дисциплін за ОНП залучено вісім НПП шість з яких мають науковий ступінь доктора наук (75%) та двоє - кандидатів наук. З 8 НПП ОНП 3 мають вчене звання професора і 4 - доцента. На випусковій кафедрі діють дві унікальні наукові школи: “Структурно-функціональна зоологія” і “Степового лісознавство та рекультивація земель”. Гарант (проф. Пахомов О.Є.) є керівником держбюджетних тем з екології, головою спеціалізованої вченої ради Д 08.051.04 для здобуття наукового ступеня доктора біологічних наук за спеціальністю 03.00.16 «Екологія» та головним редактором журналу «Biosystems Diversity», який входить до наукометричних баз Scopus (Q3) та WoS, що є унікальним за спеціальністю “Екологія” на українському науковому просторі.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Конкурсний відбір викладачів регулюється Порядком проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників ДНУ http://www.dnu.dp.ua/docs/dnu/Poriadok_konkurs_vidbir_NPP_2019.doc. Інформація щодо проведення конкурсу на вакантні місця оприлюднюється в установленому порядку, у тому числі на сайті Університету http://www.dnu.dp.ua/view/viddil_kadriv. В оголошенні на конкурс вказують вимоги щодо наукового ступеня, досвіду роботи, публікаційної активності у тому числі і у періодичних виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз даних, вільне володіння державною мовою України. У процесі конкурсного відбору ЗВО враховує види і результати професійної діяльності, визначені Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності закладів освіти та рейтингові показники навчально-методичної і наукової діяльності, які розраховуються за критеріями, згідно Положення про рейтингове оцінювання професійної діяльності науково-педагогічних працівників ДНУ http://www.dnu.dp.ua/view/zagalni_polozhennya. Оприлюднення результатів таких оцінювань відбувається на офіційному веб-сайті ДНУ <http://rating.dnu.dp.ua:2000/infpr>. ЗВО здійснює анкетування здобувачів «Викладач очима студента» https://www.zoology.dp.ua/results_for_anketa. За результатами анкетування визначають бал, який вносять до електронного рейтингу викладача та враховують при проходженні конкурсу.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

ЗВО активно залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу, передусім до практичної підготовки, наукового і організаційного супроводу польових досліджень, консультування аспірантів. Зокрема, співробітники природного заповідника «Дніпровсько-Орільський» консультували та допомагали у польових дослідженнях аспірантам Бондареву Д.Л. та Жуковій Ю.О. Роботодавці беруть участь у засіданнях випускових кафедр, на яких вирішуються питання оновлення ОНП (підтверджено опитуванням фокус-груп). Директор з розвитку Науково-Виробничого Підприємства «ЕКО КУЛЬТУРА» Балдін А.О. є співавтором навчально-методичного посібника для самостійної роботи аспірантів з дисципліни «Просторова організація біогеоценозів», до якого увійшли результати його власних досліджень (<https://www.zoology.dp.ua/navch-method-zabezpech>). Експертній групі надано копії 10 договорів про науково-технічне співробітництво з роботодавцями (Криворізький ботанічний сад НАН України, Природний заповідник «Дніпровсько-Орільський», Національний природний парк «Великий Луг», ТОВ НВП «ЕКО КУЛЬТУРА», Ландшафтна фірма «Prosad», ТОВ «Еко Центр Дніпро», ТОВ «УкрАгроКом», Мелітопольський інститут екології та соціальних технологій Університету «Україна», Національний ботанічний сад імені М. М. Гришка НАН України, Криворізький ботанічний сад НАН України). Аспіранти відвідують засідання спеціалізованої вченої ради зі спеціальності 03.00.16 – «Екологія», яка функціонує у ЗВО, що є унікальною можливістю для аспірантів набувати універсальних навичок дослідника (https://www.zoology.dp.ua/vidviduvanya_diss).

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Окремі роботодавці проводять заняття на ОП поза розкладом (НВП «ЕКО КУЛЬТУРА», ТОВ «ЕКО ЦЕНТР ДНІПРО», природний заповідник «Дніпровсько-Орільський») (https://www.zoology.dp.ua/navchalni_z_iz_stakeholders). Окремі лекції для аспірантів читають також представники інших ЗВО (Мальцева І.А. – перший проректор Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького, проф. Грицан Ю.І. – проректор з наукової роботи Дніпровського державного аграрно-економічного університету, проф. Шабанов Д.А. – професор Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна). Викладачі, які викладають на ОНП, є професіоналами-практиками, експертами у галузі екології. Зокрема, проф. Пахомов О.Є. є керівником держбюджетних тем з екології, проф. Кунах О.М. здійснює наукове консультування природного заповідника «Дніпровсько-Орільський» у якості члена його науково-технічної ради та є керівником держбюджетної теми.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Питання підвищення кваліфікації НПП у ЗВО регламентує Порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників ДНУ http://www.dnu.dp.ua/docs/dnu/polozhennya/Poriadok_PK_NPP_DNU.PDF. Підвищення кваліфікації НПП на випускових кафедрах за ОП здійснюється згідно із затвердженими планами. НПП стажуються у провідних освітньо-наукових установах за кордоном, таких як Університет Кобленц-Ландау (Німеччина), Державний університет Андалусії (Іспанія), Технічний Університет Кошице (Словаччина), Економічний університет Кракова (Польща) (<http://geobotany.dp.ua/kvalif>, https://www.zoology.dp.ua/pidvish_kval.html). Окрім цього, НПП підвищують свій професійний рівень шляхом участі у професійних конкурсах. Так, проф. Кунах О.М. у 2019 р. виконувала обов'язки фахового експерта конкурсу інноваційних проектів «ІнпоДніпро». Доцент Горбань В.А. у 2016 р. був визнаний переможцем обласного конкурсу проектів «Молоді вчені – Дніпропетровщини».

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Питання стимулювання розвитку викладацької майстерності відображено у Положенні «Про порядок преміювання, встановлення доплат і надбавок, надання матеріальної допомоги працівникам Дніпровського національного університету імені Олеса Гончара» а також Положенні «Про порядок надання щорічної грошової винагороди педагогічним працівникам ДНУ» (http://www.dnu.dp.ua/view/polozennya_dnu, http://www.dnu.dp.ua/docs/dnu/polozhennya/Polozhennya_Schorichna%20vynagoroda_NPP_2019.pdf). Положення встановлює пряму залежність розмірів премії, доплат і надбавок від величини трудового внеску працівника. Так, проф. Кунах О.М. у 2020 р. отримала надбавку за високі досягнення у праці у розмірі 50 % від посадового окладу. Окрім цього, в ЗВО налагоджено систему нематеріального заохочення викладачів: доц. Бригадиренко В.В. був нагороджений нагрудним знаком «Науковець року», проф. Пахомов О.Є. та Кунах О.М., доц. Горбань В.А. мають подяки від керівництва ДНУ, проф. Пахомов О.Є. є почесним професором ДНУ (<https://www.zoology.dp.ua/dosyagnennya.html>, <http://geobotany.dp.ua/dosiagnennia>). У ЗВО налагоджена система підвищення викладацької майстерності шляхом взаємовідвідування відкритих та інших занять (підтверджено під

час опитувань фокус-груп), організації підвищення викладацької майстерності Навчально-методичним центром післядипломної освіти та підвищення кваліфікації за програмою “Сучасні інформаційні технології у освітньому процесі вищої школи”, яку пройшли НПП за ОП Ольга Кунах (2020 р.), Юрій Кульбачко (2020 р.), Вадим Горбань (2020 р.), Віктор Бригадиренко (2020 р.), Олександр Масюк (2020 р.), Олександр Пахомов (2020 р.), Олена Лісовець (2021 р.), Володимир Яковенко (2021 р.). Окрім цього, доцент випускової кафедри Олександр Масюк (викладав на ОП у 2019-2020 н.р.), у 2019 р. підвищував викладацьку майстерність (180 год.) у Технічному університеті Кошице (Словаччина) за програмою “European integration: Models of Students’ Practical Training”. Професор випускової кафедри, д.б.н. Ольга Кунах з 1 до 26 березня 2021 р. підвищувала викладацьку майстерність в Університеті економіки у Кракові (Польща) за програмою “New and innovative teaching methods”. На відеозустрічах НПП висловлювали задоволеність створеними ЗВО умовами для підвищення та стимулювання їх викладацької майстерності.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Сильні сторони: 1. Залученість великої кількості докторів наук (6 осіб) до викладання компонентів ОП. 2. Функціонування унікальних наукових шкіл: “Структурно-функціональна зоологія” і “Степового лісознавство та рекультивация земель”. 3. Функціонування спеціалізованої вченої ради Д 08.051.04 для здобуття наукового ступеня доктора біологічних наук за спеціальністю 03.00.16 «Екологія». 4. Функціонування наукового періодичного видання «Biosystems Diversity», який входить до наукометричних баз Scopus (Q3) та WoS, головним редактором якого є гарант ОП. 5. Організація підвищення викладацької майстерності Навчально-методичним центром післядипломної освіти та підвищення кваліфікації за програмою “Сучасні інформаційні технології у освітньому процесі вищої школи”. Позитивні практики: 1. Широке залучення аспірантів до засідань спеціалізованої вченої ради Д 08.051.04 для здобуття наукового ступеня доктора біологічних наук за спеціальністю 03.00.16 «Екологія». 2. Врахування результатів професійної діяльності, визначених Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності закладів освіти та рейтингових показників навчально-методичної і наукової діяльності у процесі конкурсного відбору ЗВО. 3. Широке залучення роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу. 4. Підвищення професійного рівня НПП у відомих закордонних ЗВО. 5. Підвищення педагогічної майстерності НПП у відомих закордонних ЗВО.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Слабкі сторони: не виявлено
Недоліки: не виявлено

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Професійна та академічна кваліфікація викладачів, їх публікації, рейтингові показники у SCOPUS та Google Scholar у повній мірі відповідають як профілю ОНП так і дисциплінам які вони викладають. До викладання дисциплін за ОНП залучено вісім НПП шість з яких мають науковий ступінь доктора наук (75%) та двоє - кандидатів наук. На випусковій кафедрі діють дві унікальні наукові школи: “Структурно-функціональна зоологія” і “Степового лісознавство та рекультивация земель”. Гарант (проф. Пахомов О.Є.) є керівником держбюджетних тем з екології, головою спеціалізованої вченої ради Д 08.051.04 для здобуття наукового ступеня доктора біологічних наук за спеціальністю 03.00.16 «Екологія» та головним редактором журналу «Biosystems Diversity», який входить до наукометричних баз Scopus (Q3) та WoS, що є унікальним за спеціальністю “Екологія” на українському науковому просторі. ЗВО враховує результати професійної діяльності та рейтингові показники навчально-методичної і наукової діяльності у процесі конкурсного відбору, широко залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу, стимулює підвищення професійного рівня та викладацької майстерності НПП. ОНП “Екологія” у Дніпровському національному університеті імені Олеся Гончара у повній мірі відповідає критерію 6 і може слугувати зразком для інших ЗВО в Україні за спеціальністю 101 “Екологія”

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Матеріально-технічне забезпечення в межах ОНП “Екологія” було продемонстровано експертній групі в режимі реального часу та у відеоматеріалах. У НДІ біології наявні НДЛ з обладнанням для виконання різних видів досліджень. ЕГ ознайомилася з приладами, що використовуються в польових дослідженнях: люксметри, анемометри, термодатчики, інфрачервоні термометри, вологоміри, твердоміри для ґрунту, рН-метри тощо. К.б.н Іриною Іванько була представлена лабораторія ізотопної твердофазної маспектрофотометрії. Крім цього ЕГ ознайомилася з лабораторією фізіології та молекулярної біології рослин та учбовою лабораторією геоботанічного картування, дистанційних методів досліджень та інформатики. Унікальними є гербарій, що нараховує близько 100 тис. видів., зоологічний музей, ботанічний сад, Присамарський біосферний стаціонар ім. О. Л. Бельгарда (<https://www.zoology.dp.ua/mat-teh-zab.html>). Завдяки великій кількості укладених договорів (НПП “Великий Луг”, ПЗ “Дніпровсько-Орільський”, Національний ботанічний сад імені М. М. Гришка НАН України та ін.) аспіранти мають можливість проводити свої наукові дослідження на базі організації-партнерів. Здобувачі в межах даної ОНП працюють в окремих кімнатах, мають своє робоче місце. Наразі навчання в умовах карантинних обмежень здійснюється за допомогою сервісів Microsoft Teams та Zoom. Здобувачі мають можливість вільно використовувати електронні наукові бази даних (Scopus, Web of Science та Springer), що було підтверджено особисто під час відеозустрічей. Бібліотечний фонд представлений достатньою кількістю видань, понад 20 тис. з них - в галузі екологічних досліджень. Видання видавництва “Наукова думка” та “Академперіодика” активно використовується аспірантами ОНП “Екологія”. З додатковими джерелами можна ознайомитися на сайті кафедри зоології та екології за посиланням <https://www.zoology.dp.ua/navch-method-zabezpech>. У ході відеоконференцій і НПП, і здобувачі висловлювали задоволення матеріально-технічною базою ЗВО. Варто відзначити, що результати проведених опитувань здобувачів щодо рівня задоволеності матеріально-технічним забезпеченням, показали порівняно невисокі оцінки. Так, згідно тексту протоколу №6 засідання бюро із забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності біолого-екологічного факультету від 13.04.2021 р. http://www.dnu.dp.ua/docs/news/buro/Protokol_6_zasidannya_byuro_VEF_13_04_2021_pdf.PDF 5 із 6 респондентів вказали незадоволення або часткове задоволення забезпечення навчального процесу комп'ютерами. Серед проблем матеріально-технічного забезпечення, що потребують вирішення було вказано стан лекційних аудиторій (5 ос.) та стан науково-дослідних лабораторій (3 ос.). Наразі проводиться ремонт приміщення науково-дослідної лабораторії кафедри екології та зоології. Таким чином, матеріально-технічні ресурси, а також навчально-методичне забезпечення ОНП в цілому забезпечують досягнення визначених цілей та програмних результатів навчання. Проте, ЕГ рекомендує посилювати матеріальну базу.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

У ДНУ ім. Олесея Гончара функціонує наукова бібліотека <http://library.dnu.dp.ua/>. Також, наявний цифровий репозитарій <http://repository.dnu.dp.ua:1100/> та електронний каталог <http://lib.dnu.dp.ua/>. Доступ до цих сервісів здійснюється на безоплатній основі. Також, викладачі та здобувачі мають вільний доступ до наукометричних баз Scopus та Web of Science з мережі ЗВО. Під час відеозустрічей з фокус-групами вищенаведена інформація була підтверджена особисто. Таким чином, експертна група відзначає, що ЗВО забезпечує вільний та безоплатний доступ НПП аспірантів до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та наукової діяльності в межах освітньо-наукової програми “Екологія”.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

У корпусах Дніпровського національного університету імені Олесея Гончара дотримуються заходів карантинних обмежень. На поверххах наявні пожежні щитки. Опікується дотриманням усіх нормативних вимог у галузі охорони життєдіяльності Служба охорони праці ЗВО, що діє відповідно до Положення http://www.dnu.dp.ua/view/polozhennya_structurni_pidrozdili. Уся діяльність у ДНУ здійснюється відповідно до Правил внутрішнього розпорядку у ДНУ http://www.dnu.dp.ua/view/zagalni_polozhennya. Також, у ЗВО наявний медичний пункт http://www.dnu.dp.ua/docs/dnu/polozhennya/Polozhennya_Med_punkt_DNU_2020.pdf, а також здійснюється інформування щодо підтримки здоров'я здобувачів на офіційному сайті ЗВО http://www.dnu.dp.ua/view/medichni_porady. Здобувачі та працівники ЗВО мають можливість отримати кваліфіковану психологічну допомогу, що здійснюється Психологічною службою ДНУ http://www.dnu.dp.ua/docs/dnu/polozhennya/Polozhennya_Psyhologichna_sluzhba_DNU.pdf. Даний структурний підрозділ проводить індивідуальне консультування та групову роботу, психологічну діагностику тощо <http://www.dnu.dp.ua/view/socpsih>. Під час відеозустрічей, аспіранти наявність підтвердили безперешкодної можливості скористатися послугами психологічної служби. Таким чином, експертна група відзначає, що освітнє середовище є цілком безпечне для життя та здоров'я здобувачів ОНП “Екологія” у ДНУ та дозволяє задовольнити їх потреби.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

У ході проведення відеозустрічей, експертами було виявлено, що здобувачам надається належна освітня, організаційна, інформаційна, консультативна та соціальна підтримка. В основному освітня та консультативна підтримка здійснюється науковими керівниками аспірантів. Важливу роль, також, відіграє Рада молодих вчених, окремі члени якої є аспірантами, що навчаються на даній ОНП. З приводу організаційної підтримки здобувачі можуть звертатися у деканат та відділу роботи з аспірантами та докторантами. Під час відеозустрічі з допоміжними структурними підрозділами бухгалтером було підтверджено можливість отримання фінансової допомоги здобувачам за заявою у випадку скрутного матеріального становища, що регламентується Положенням про порядок надання матеріальної допомоги та заохочення осіб, які навчаються у ДНУ http://www.dnu.dp.ua/docs/dnu/polozhennya/Polozhennya_Poriadok_nadannya_mat_dopomogy.pdf. Одним із аспектів надання соціальної допомоги є надання психологічної підтримки Психологічною службою ДНУ <http://www.dnu.dp.ua/view/socpsih>. Аспіранти підтвердили особисто, що задоволені рівнем надання усіх видів підтримки. Ця інформація підтверджується і результатами проведених опитувань http://www.dnu.dp.ua/docs/news/buro/Protokol_6_zasidannya_byuro_BEf_13_04_2021_pdf.PDF

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Наразі здобувачі з особливими освітніми потребами у ДНУ імені О.Гончара не навчаються. У ЗВО підтримка осіб з особливими освітніми потребами здійснюється відповідно до Порядку супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ДНУ http://www.dnu.dp.ua/docs/dnu/polozhennya/Poriadok_Suprovod_osib_z_invalidnist'u.pdf. Експертній групі були надані відеоматеріали, що підтверджують вільний доступ до корпусу, де проходять заняття дисциплін даної ОНП. Заняття для таких осіб можливі лише на першому поверсі (там і обладнана спеціальна вбиральня).

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Політика та процедура вирішення конфліктних ситуацій у Дніпровському національному університеті імені Олеся Гончара регламентується Положенням про порядок врегулювання конфліктних ситуацій http://www.dnu.dp.ua/docs/dnu/polozhennya/Polozhennya_Konflikt_DNU_2020.pdf. Вищезазначений документ надає загальні рекомендації для вирішення таких справ. Так, у випадку виникнення конфліктних ситуацій у межах ДНУ можна скористатися університетською скринькою довіри (розміщені на кожному факультеті та у кожному гуртожитку) або телефоном довіри (056) 374-98-39, звернутись до адміністрації структурних підрозділів чи керівництва ЗВО. Так, аспіранти ОПН "Екології" можуть вільно звернутися до проректора з наукової роботи, за заявою створюється Комісія з врегулювання конфліктної ситуації, що розглядає справу по суті. Наразі до обговорення пропонується Порядок подання та розгляду (з дотриманням конфіденційності) заяв про випадки булінгу, мобінгу та босінгу в Дніпровському національному університеті імені Олеся Гончара та Порядок реагування на доведені випадки булінгу, мобінгу та босінгу в закладі освіти та відповідальність осіб <http://www.dnu.dp.ua/view/obgovorennya>. Антикорупційна діяльність у ЗВО регламентується Антикорупційною програмою http://www.dnu.dp.ua/docs/korupcia/Antikorupciyna_programa.pdf. Уповноваженою особою з питань антикорупційної діяльності є Сергеев Василь Петрович. Також, ЕГ відзначає наявність розроблених алгоритмів дій у разі вимагання неправомірної вигоди, у разі надходження пропозиції неправомірної вигоди або незаконного подарунку тощо. З усією необхідною інформацією, що стосується антикорупційної діяльності можна ознайомитися у вкладці Протидія корупції на офіційному веб-сайті http://www.dnu.dp.ua/view/protidiya_korupcii. Під час відеозустрічей ЕГ виявила обізнаність здобувачів щодо алгоритму їх дій під час виникнення конфліктних ситуацій. Аспіранти, також, зазначили, що в першу чергу при виникненні таких ситуацій вони можуть вільно звернутися до наукового керівника чи гаранта ОНП.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Сильні сторони: 1. Наявність великої кількості спеціалізованого обладнання, гербарію для провадження освітньої та наукової діяльності. 2. Функціонування польових стаціонарів для провадження передусім наукової діяльності. 3. Велика кількість угод з заповідниками та природними парками. Проведення на їх базі наукових досліджень. 4. Добре організована бібліотечна інфраструктура, зокрема наявний доступ до цифрового репозитарію, та електронного каталогу. Позитивні практики: 1. Матеріальне заохочення кращих аспірантів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Слабкі сторони: 1. Стан матеріально-технічного забезпечення задовольняє потреби здобувачів не в повній мірі. 2. Обмежений доступ для здобувачів з особливими освітніми потребами, оскільки їх навчання можливе лише на першому поверсі корпусу ЗВО. Рекомендації: 1. Покращувати матеріально-технічне забезпечення відповідно до потреб здобувачів. 2. Розширювати інклюзивний простір у межах ЗВО.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

У цілому експертна група відзначає наявність достатнього матеріально-технічного забезпечення для освітньої та наукової діяльності здобувачів третього освітнього рівня освітньо-наукової програми “Екологія”. Освітнє середовище є безпечним для здобувачів та задовольняє їх потреби. Наявний достатній бібліотечний фонд та вільний доступ до наукометричних баз Scopus, Web of Science та Springer. Інфраструктура у навчальному корпусі для осіб з особливими освітніми потребами є не повністю сформованою. Здобувачам надається достатня освітня, організаційна, інформаційна, консультативна та соціальна підтримка. Визначений узагальнений механізм вирішення конфліктних ситуацій, проте додаткові внутрішні документи щодо булінгу, мобінгу та босингу перебувають на стадії розробки. Виявлені недоліки у підкритерії 7.1. та 7.5, на думку експертної групи, несуттєво впливають на якість отримання освітніх послуг, тому освітня програма загалом відповідає критерію 7.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Експертною групою було встановлено, що у Дніпровському національному університеті послідовно дотримуються визначених процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОНП «Екологія» третього освітнього рівня. Основними внутрішніми документами, що регламентують вищезазначені процеси є Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в Дніпровському національному університеті імені Олеся Гончара http://www.dnu.dp.ua/docs/dnu/polozhennya/yakist_osvity/Polozhennya_Yakist_osvity_DNU_2020.pdf та Порядок розроблення, моніторингу, періодичного перегляду та закриття освітніх програм http://www.dnu.dp.ua/docs/dnu/polozhennya/Poriadok_Rozrobku%20OP.pdf. Він містить конкретну та доступну для всіх учасників навчального процесу та стейкхолдерів інформацію, що стосується ОП та ОНП у ЗВО. Освітня програма переглядається щороку. За потреби може здійснюватися її оновлення. Активно проводяться анкетування здобувачів та роботодавців щодо рівня задоволеності та висловлення пропозицій та зауважень. На запит ЕГ було надано численні додаткові документи, що підтверджують цей факт. Останні зміни в ОНП відбулися у квітні 2020 року. За пропозицією завідувача кафедри геоботаніки, ґрунтознавства та екології до ОНП була введена нова обов'язкова компонента циклу професійної підготовки «Регіональні екологічні проблеми та стратегії їх вирішення».

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

У ході акредитаційної експертизи було виявлено, що здобувачі належним чином залучаються до перегляду ОП “Екологія”. Перш за все, ці процеси здійснюються за рахунок проведення систематичних опитувань щодо якості ОП, рівня задоволеності викладання тощо. Під час відеозустрічей аспіранти підтвердили свою залученість до обговорення даної освітньої програми. Зокрема деякі здобувачі зазначали, що після вступу на ОНП “Екологія” їм був наданий для ознайомлення текст освітньої програми, з подальшим наданням пропозицій. На сайті кафедри зоології та екології наявні результати опитувань здобувачів, серед них “Викладач очима студентів”, “Якість ОНП” та “Академічна доброчесність” https://www.zoology.dp.ua/results_for_anketa. Підтвердженням безпосередньої участі здобувачів у перегляді ОП є текст протоколу засідання випускових кафедр № 2 від 08.04.2019 р. Так, за пропозицією здобувача Бондарєва Д.Л. було введено «Оцінка стану екосистем та їх компонентів» та «Просторова організація біогеоценозів» в компонент вибіркових блоків. Рада молодих вчених як дорадчий органом за своїм призначенням відповідно до Положення, проте надає консультаційні послуги здобувачам третього освітнього рівня, зокрема і щодо питань що стосуються освітньої програми, проводить тематичні засідання, може надавати свої пропозиції. Таким чином, експертна група робить висновок про залученість здобувачів до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнерів.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Роботодавці беруть участь у процесі періодичного перегляду освітньої програми. Це було підтверджено і наданими додатковими документами (зокрема протоколи спільних засідань) і безпосередньо під час відеозустрічі зі стекхолдерами. Експертна група відзначає, що роботодавці в межах даної ОП є представниками різних екологічних сфер (природний заповідник «Дніпровсько-Орільський», НВП «ЕКО КУЛЬТУРА», ТОВ «Біо Захист», НДЦ «Дніпровська природна інспекція», ТОВ «ЕКО ЦЕНТР ДНІПРО» тощо), що дозволяє оцінювати освітню програму ширше та більш комплексно. Також серед стейкхолдерів періодично проводяться анкетування <https://cutt.ly/zn2NR7a>, результати яких обговорюються на засіданнях кафедр, БЗЯВО, науково-методичної ради. За пропозиціями, що були надані стейкхолдерами була введена дисципліна «Екологічний моніторинг ґрунтів», до змісту дисципліни «Роль тварин у біогеоценозах» була введена тема «Типи взаємодій тварин у біогеоценозах в аспекті боротьби зі шкідниками», яка відповідає професійній спрямованості НВП «ЕКО КУЛЬТУРА». Також, окремі роботодавці вже надали свої відгуки на проєкт ОНП «Екологія» 2021 року https://www.zoology.dp.ua/vidguk_stakeholders. Підсумовуючи вищевикладене, експертна група вважає, що роботодавці в межах ОНП «Екологія» достатньою мірою залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

У 2020 році був здійснений перший випуск за даною освітньо-науковою програмою. Захист аспіранта відбувся у травні 2021 року. ЗВО здійснює опитування випускників, з результатами анкетування можна ознайомитися за посиланням <https://cutt.ly/gn3HfQQ>. Також, на сайті кафедри зоології та екології міститься коротка інформаційна довідка про випускників <https://www.zoology.dp.ua/asp-phd>. Отримані докази дають підстави вважати експертній групі, що практика збирання та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників за даною ОНП на належному рівні.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Основним структурним підрозділом, що займається регулюванням системи забезпечення якості вищої освіти у Дніпровському національному університеті є Рада забезпечення якості освіти та Бюро забезпечення якості вищої освіти кожного факультету, що діють на основі Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в Дніпровському національному університеті імені Олеся Гончара http://www.dnu.dp.ua/docs/dnu/polozhennya/yakist_osvity/Polozhennya_Yakist_osvity_DNU_2020.pdf. Основним механізмом, що дозволяє виявляти недоліки в освітній програмі та освітній діяльності є проведення систематичних опитувань здобувачів та стейкхолдерів. Експертна група відзначає, що на сайті ДНУ періодично публікуються протоколи засідань РЗЯВО та БЗЯВО. Так, до прикладу в останньому протоколі засідання БЗЯВО біолого-екологічного факультету були розглянуті питання, що стосуються саме ОНП «Екологія» третього освітнього рівня http://www.dnu.dp.ua/docs/news/buro/Protokol_6_zasidannya_byuro_VEF_13_04_2021_pdf.PDF. У ході засідання були представлені та обговорені результати анкетування аспірантів та стейкхолдерів. У подальшому заплановано їх обговорення на засіданнях науково-методичної ради та кафедрах, а також формулювання заходів покращення за деякими висловленими пропозиціями. Проте, зважаючи на виявлені невідповідності в освітніх компонентах та компетентностях і програмних результатах (див. аналіз підкритерію 2.2) система забезпечення якості вищої освіти у ЗВО недостатньо ефективно реагує на виявлення недоліків в освітньо-науковій програмі.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Освітня програма акредитується вперше, зауваження та пропозиції відсутні.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Культура якості вищої освіти у ДНУ ім. О. Гончара сформована на досить доброму рівні. Перш за все, експертна група відзначає наявність чотирьох організаційних рівнів системи внутрішнього забезпечення якості освітнього процесу. Усі його учасники активно беруть участь у покращенні та розвитку освітньо-наукової програми «Екологія». Так, здобувачі проходять періодичні опитування щодо рівня задоволеності даною ОНП, висловлюють свої пропозиції. Таку ж роль виконують і роботодавці. Гарант ОНП, група забезпечення та інші узагальнюють отримані дані, організовують періодичний перегляд та оновлення ОНП. Також, варто відзначити безпосередню

зацікавленість вищого керівництва як структурних підрозділів, так і ЗВО в цілому у підтримці освітньої діяльності в межах освітньо-наукової програми “Екологія”. Окремою складовою підтримки культури якості освіти у ДНУ є наявність низки тематичних документів. Перш за все, це Статут Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара http://www.dnu.dp.ua/view/statut_universitetu, Кодекс працівника [http://www.dnu.dp.ua//docs/dnu/polozhennya/Kodeks%20pracivnyka%20DNU-2020\(1\).pdf](http://www.dnu.dp.ua//docs/dnu/polozhennya/Kodeks%20pracivnyka%20DNU-2020(1).pdf) та Кодекс честі та гідності студента <http://www.dnu.dp.ua/docs/dnu/polozhennya/Kodeks%20studenta%20DNU-2020.pdf>. Окремо експертна група відзначає діяльність у сфері підтримки академічної доброчесності, що було підтверджено і здобувачами у науково-педагогічним персоналом під час відеозустрічей.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Сильні сторони: 1. Чітка внутрішня нормативно-правова база, що регулює внутрішнє забезпечення якості освітнього процесу. 2. Активна залученість здобувачів до періодичного перегляду ОНП як особисто, так і через Раду молодих вчених та врахування їх пропозицій. 3. Періодична залученість різнопрофільних роботодавців до обговорення ОНП та висловлення своїх пропозицій на спільних зустрічах та засіданнях та безпосереднє врахування їх побажань. Позитивні практики: 1. Функціонування чіткої ієрархії (чотири організаційні рівні) системи внутрішнього забезпечення якості освітнього процесу

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Слабкі сторони: 1. Система забезпечення якості вищої освіти не дає змогу в повній мірі виявляти усі неточності в освітній програмі (див. підкритерій 8.5). Рекомендації: 2. Посилити ефективність роботи внутрішньої системи забезпечення якості освіти.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

У межах ОНП “Екологія” відбувається активна залученість здобувачів та роботодавців до перегляду даної освітньо-наукової програми. Їх пропозиції та зауваження в подальшому неодмінно враховуються. Внутрішня нормативно-правова база сприяє періодичному перегляду ОНП. Також, експертна група відзначає активне обговорення ОНП на різних рівнях системи забезпечення якості освіти ЗВО. Наявний моніторинг працевлаштування випускників. Таким чином, система забезпечення якості вищої освіти сформована на достатньому рівні та дозволяє в повній мірі реалізовувати освітній процес в межах ОНП “Екологія”. Зважаючи на виявлені несуттєві недоліки у підкритерії 8.5 експертна група встановлює загальну відповідність даної освітньо-наукової програми критерію 8.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників процесу є чіткими та зрозумілими. Основним інформаційним порталом для цього слугує офіційний сайт ЗВО. У вкладці положення http://www.dnu.dp.ua/view/zagalni_polozhennya, висвітлені усі необхідні внутрішні нормативні документи, що регулюють аспекти діяльності освітнього процесу, зокрема загальні положення, положення, що стосуються освітньої та наукової діяльності, положення про наукові підрозділи. Окремо у вкладці “Освітня діяльність” <http://www.dnu.dp.ua/view/navchmetod> розміщені матеріали, що стосуються освітніх програм, переліки дисциплін тощо. Офіційний інформаційний ресурс доступний трьома мовами: українською, англійською та російською, є зручним та доступним для користувачів. Також, експертна група відзначає наявність додаткових інформаційних ресурсів, зокрема сайту біолого-екологічного факультету <https://www.biofaculty-dnu.dp.ua/> та кафедри екології та зоології <https://www.zoology.dp.ua/>. У ході відеозустрічей, усі учасники підтвердили доступність інформаційного забезпечення ЗВО. На основі отриманих доказів, експертна група вважає, що права й обов'язки послідовно дотримуються усіма учасниками під час реалізації освітньо-наукової програми “Екологія” у ДНУ.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проєкт з метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін.

Наразі з проєктом ОНП можна ознайомитися на офіційному сайті ЗВО за посиланням http://www.dnu.dp.ua/view/program_osvitnih_program. Також, у вкладці наявна електронна адреса, куди можна надіслати зауваження та пропозиції щодо її тексту. Окремим позитивним аспектом є практика опублікування рецензій-відгуків від стейкхолдерів. На сайті кафедри зоології та екології, за посиланням https://www.zoology.dp.ua/vidguk_stakeholders можна ознайомитися з щорічними рецензіями на проєкт ОНП “Екологія” 2021 року. Експертна зауважує, що при опублікуванні проєкту варто зазначити терміни проведення обговорення. Під час зустрічі з роботодавцями було особисто підтверджено їх активну участь в обговоренні.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Інформація щодо ОНП “Екологія” є доступною на офіційному веб-сайті ДНУ за посиланням http://www.dnu.dp.ua/docs/osvitni_programy/onp_20-21/ONP%20101%202020.pdf. Додатково на сайті біолого-екологічного факультету можна ознайомитися з навчальними планами та робочими програмами основних та вибіркових дисциплін. Здобувачів задовольняє доступність усієї необхідної інформації. Також, експертна група відзначає наявність на офіційному сайті університетського вибіркового каталогу дисциплін http://www.dnu.dp.ua/view/vybirkovy_dyscipliny_uvkc та факультетського каталогу дисциплін (зокрема і біолого-екологічного факультету) http://www.dnu.dp.ua/view/vybirkovy_dyscipliny_BEFC. Проте пошук робочих програм дисциплін основної компоненти на офіційному веб-сайті має ускладнений характер. Посилання “Програми дисциплін” перенаправляє на Цифровий репозитарій http://repository.dnu.dp.ua:1100/?page=inner_collection&id=25. При пошуку за назвою РП відсутня робоча програма дисципліни “Філософія та наукова етика”, а РП дисципліни “Інноваційно-дослідницька діяльність науковця” представлена лише для гуманітарних спеціальностей. Також, пошук по сайту за ключовими словами має обмежений функціонал

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Сильні сторони: 1. Наявність вичерпної інформації щодо освітньо-наукової програми “Екологія” на офіційному веб сайті ДНУ та споріднених сайтах біолого-екологічного факультету та кафедри зоології та екології. Наявність актуального зворотного зв'язку. Позитивні практики: 1. Періодичне оновлення актуальної інформації.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Слабкі сторони: 1. Відсутні робочі програми окремих дисциплін основних компонентів за посиланням на офіційному веб-сайті. 2. Неопубліковані терміни проведення обговорення проєкту ОНП. Рекомендації: 1. Оптимізувати пошукову систему по офіційному веб-сайту. Доповнити Цифровий репозитарій робочими програмами. 2. Доповнити сторінку з проєктами ОНП інформацією про терміни проведення обговорення.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара чітко демонструє політику відкритості та прозорості. Усі внутрішні документи, що регулюють діяльність освітнього процесу у ЗВО є зрозумілими та чіткими. Інформація про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) є достовірною та доступною для всіх зацікавлених сторін. Офіційний веб-сайт систематично поповнюється актуальною інформацією. Наявний активний зворотній зв'язок щодо обговорення проєкту ОНП. У цілому, зважаючи на несуттєві недоліки у

підкритеріях 9.2 та 9.3, експертна група встановила загальну відповідність ОНП «Екологія» за третім освітнім рівнем критерію публічності та прозорості.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

Загальний обсяг освітньо-наукової програми «Екологія» (третій рівень вищої освіти) становить 45 кредитів ЄКТС, що відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для третього рівня вищої освіти). ОНП редакції 2016 р. передбачає набуття аспірантами 13 загальних та 20 спеціальних (фахових) компетентностей. ОНП 2019 р. передбачає набуття аспірантами 9 загальних та 8 спеціальних (фахових) компетентностей. ОНП 2020 р. містить 7 загальних та 8 спеціальних (фахових) компетентностей. ОНП усіх редакцій у загальному блоці містять компетентності із загальнонаукового (філософського) світогляду, універсальних навичок науковця, володіння усною та письмовою іноземною (англійською) мовою, тобто відповідають пункту 27 «Порядку підготовки здобувачів ступеня доктора філософії та доктора наук у ЗВО (наукових установах)», затвердженого Постановою КМУ від 23 березня 2016 р. До блоку дисциплін загальнонаукової підготовки входять 3 ОК (15 кредитів ЄКТС): 1.1. Філософія та наукова етика, 1.2. Іноземна мова, 1.3. Методологія та організація наукового дослідження. Блок дисциплін професійної підготовки містить 3 ОК (15 кредитів ЄКТС). На вибір запропоновано 3 ОК, загальним обсягом 15 кредитів ЄКТС. Дисципліни із загальнонаукового (філософського) блоку забезпечують усвідомлення аспірантами теоретичних засад наукового пошуку, розуміння галузевої структури, онтології, епістемології, методології наукових досліджень. Опитуванням фокус-груп підтверджено, що зміст ОНП відповідає науковим інтересам і потребам аспірантів, які мають змогу впливати на склад і структуру освітніх компонентів, їх тематичну наповненість. Зміст ОНП забезпечує оволодіння методологією інноваційного наукового дослідження, методами збирання і обробки даних, інтерпретації та презентації результатів досліджень, а також методиками та технологіями викладання у вищій школі. Основною складовою ОНП є робота здобувача над власним науковим дослідженням, результати якого оформлюються у вигляді дисертації.

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

Наукова діяльність аспірантів за ОНП відповідає напряміві досліджень наукових керівників (додаток 1). Окрім цього у ЗВО за спеціальністю «Екологія» сформована «критична маса» дослідників, які спільно працюють над однією науковою проблематикою, свідченням чого є діяльність двох близьких за тематикою наукових шкіл, виконання держбюджетних тем, видавництво періодичного видання індексованого у міжнародній наукометричній базі Scopus, у редколегії якого присутні наукові керівники аспірантів.

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

ЗВО в цілому організаційно та матеріально забезпечує можливості для проведення та апробації результатів наукових досліджень аспірантів. Експертна група ознайомила з приладами НДІ біології, що активно використовуються в польових дослідженнях: люксметри, анемометри, термодатчики, інфрачервоні термометри, високоміри, вологоміри, твердоміри для ґрунту, рН-метри тощо. Окрім цього, до послуг аспірантів лабораторія ізотопної твердофазної маспектрофотометрії, лабораторія фізіології та молекулярної біології рослин, лабораторія геоботанічного картування, дистанційних методів досліджень та інформатики, зоологічний музей, ботанічний сад та Присамарський біосферний стаціонар ім. О. Л. Бельгарда (<https://www.zoology.dp.ua/mat-teh-zab.html>). Унікальним є гербарій Дніпровського національного університету, що нараховує близько 100 тис. видів. У ході відеоконференцій і НПП, і здобувачі висловлювали задоволення матеріально-технічною базою ЗВО. Проте, результати проведених опитувань здобувачів щодо рівня задоволеності матеріально-технічним забезпеченням, показали порівняно невисокі оцінки. Серед проблем матеріально-технічного забезпечення, що потребують вирішення було вказано стан лекційних аудиторій (5 ос.) та стан науково-дослідних лабораторій (3 ос.). ЗВО активно реагує на результати опитувань здобувачів, про що свідчить здійснення ремонту приміщення науково-дослідної лабораторії кафедри екології та зоології. ЗВО створює можливості для апробації досліджень аспірантами. На базі кафедри зоології та екології регулярно проводиться міжнародна конференція «Біорізноманіття та роль тварин в екосистемах» (<http://www.zoology.dp.ua/zoocenosis>). На факультеті видаються журнали «Regulatory Mechanisms in Biosystems» (<https://medicine.dp.ua/index.php/med>), «Biosystems Diversity» (<https://ecology.dp.ua/index.php/ECO>), які входять до наукометричних баз Web of Science та Scopus. Випускник аспірантури Гуслистий А.О. входить до складу редакційної колегії журналу «Biosystems Diversity» та є членом оргкомітету міжнародної наукової конференції Zoocenosis. Також на факультеті видаються журнали, включені до переліку наукових фахових журналів України: «Питання степового лісознавства та лісової рекультивациі земель», «Ґрунтознавство», «Екологія та ноосферологія». Кращих аспірантів ЗВО матеріально стимулює за високі досягнення у праці.

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.

ЗВО сприяє долученню аспірантів до міжнародної академічної спільноти. Зокрема, аспіранти Жукова Ю.О. і Подолкін С.О. у 2019 р. приймали участь у міжнародному тренінгу «NATO SPS Emerging Technologies and Countermeasures to CBRN». Аспірантка Жукова Ю.О. двічі проходила стажування у Технічному університеті «Фрайберзька гірнична академія» у рамках програми DAAD «Професійне партнерство з університетами країн, що розвиваються», за програму PhD «ЕкоМайнінг: розвиток інтегральної PhD програми зі сталого гірництва», яка включає лекційну та практичну підготовку аспірантів. (<https://www.zoology.dp.ua/zakordone-stazhuvannya.html>) Аспіранти приймають участь у міжнародних конференціях та публікують статті у виданнях, які входять до міжнародних баз Scopus та WoS <https://www.zoology.dp.ua/asp-phd> , зокрема у журналі ДНУ «Biosystems Diversity». Аспіранти залучаються до міжнародних проєктів. Так, аспірант Гуслистий А.О. був учасником проєкту «Відновлення біорізноманіття порушених територій шляхом створення штучних мікросистем». Проєкт виборов перше місце на міжнародному конкурсі the Quarry Life Award, запропонований компанією HeidelbergCement (<https://www.zoology.dp.ua/huslysty.html>).

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

Наукові керівники аспірантів є керівниками та виконавцями держбюджетних тем. Зокрема, професор Пахомов О.Є. був керівником тем 0115U002381 «Зоогенні механізми екосистемних сервісів та розробка екологічних принципів їх збереження і відновлення» (2015-2017 р.р.), 0115U002382 «Визначення статусу та розробка стратегії охорони глобально рідкісних видів тварин водних та навколоводних екосистем в Україні» (2015-2017 р.р.), 0118U003305 «Концепція управління трансформаціями сучасного біорізноманіття тварин степової зони України в умовах змін клімату» (2018-2020 р.р.). Провідний науковий співробітник Гаско В.Я. є керівником теми 0120U102258 «Розробка та впровадження інноваційної методики молекулярно-генетичної біоіндикації пестицидного навантаження» (2020-2022 р.р.). Доцент Бригадиренко В.В. керував темою 0118U003303 «Біоіндикація як основа оптимізації та охорони долино-терасових ландшафтів степової зони України за умов антропогенно-кліматичних змін» (2018-2020 р.р.). Зараз Пахомов О.Є. та Бригадиренко В.В. є виконавцями теми 0120U102289 «Критерії оцінювання антропогенної трансформації екосистем за кількісними показниками біологічного різноманіття для оптимізації процедури оцінки впливу на довкілля» (2020-2022 р.р.), якою керує професор Кунах О.М. Статті, акти впровадження та патенти в рамках вказаних наукових досліджень презентовані в офіційних звітах та електронній системі Університетська наука МОН України.

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

Питання академічної доброчесності у ЗВО регламентує Положенням про запобігання та виявлення фактів порушення академічної доброчесності у ДНУ (http://www.dnu.dp.ua/docs/dnu/polozhennya/Polozhennya_Akadem_dobrochesnist'-2020.pdf) та Кодекс академічної доброчесності. У Положенні про запобігання та виявлення фактів порушення академічної доброчесності розтлумачено 6 варіантів плагиату, 10 форм проявів академічної недоброчесності включно з самоплагиатом. Текст вважається оригінальним за умови понад 85% оригінальності. Серед іншого, Положення регламентує заходи щодо попередження академічного плагиату, відповідальність за академічний плагиат, алгоритм дій у разі виявлення проявів академічної недоброчесності різними учасниками освітнього та наукового процесу. У ЗВО утворені Рада з академічної доброчесності (на рівні Університету) та Бюро з академічної доброчесності (на рівні структурного підрозділу). До Бюро з академічної доброчесності може звернутись будь-який учасник академічної спільноти, якому стали відомі факти порушення норм Кодексу. Інтерв'ювання різних фокус-груп ЕГ встановила, що у ЗВО діє нульова толерантність до порушення норм академічної доброчесності як аспірантами так і їх науковими керівниками та усіма учасниками освітнього і наукового процесу загалом. Для перевірки академічних текстів на плагиат у ЗВО використовують програмне забезпечення Unicheck (договір про співпрацю ДНУ з ТОВ «Антиплагиат» № 07-11/2018 від 7.11.2018 р) та StrikePlagiarism (договір № 3 від 10.02.2021 р.), а також програмно-технічні засоби, що знаходяться у відкритому доступі. Для аспірантів проводяться семінари з питань дотримання етичних норм академічної доброчесності. Проводиться анкетування аспірантів з приводу усвідомлення ними необхідності дотримання академічної доброчесності <https://www.zoology.dp.ua/academy-dobroch.html>. У структурних підрозділах ЗВО функціонують Бюро з академічної доброчесності, куди може звернутись будь-який учасник академічної спільноти, якому стали відомі факти порушення норм Кодексу. Фактів з виявлення академічної доброчесності серед наукових керівників аспірантів за ОП Екологія не зафіксовано. Інтерв'юванням різних фокус-груп підтверджено системну і глибоку роботу ЗВО та НПП (особливо гарантом) за ОНП щодо дотримання норм академічної доброчесності.

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

Сильні сторони: 1. Зміст ОНП забезпечує оволодіння методологією інноваційного наукового дослідження. 2. Залучення аспірантів та їх наукових керівників до виконання держбюджетних наукових тем. 3. Залучення наукових керівників аспірантів до редколегії журналу «Biosystems Diversity», що входить до міжнародної наукометричної бази Scopus. 4. Функціонування потужної лабораторної бази, польових стаціонарів та наявність унікального гербарію. Широка залученість аспірантів до міжнародних тренінгів, стажувань, конкурсів. Позитивні практики: 1. Матеріальне стимулювання кращих аспірантів за вагомі досягнення.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

Слабкі сторони: 1. Недостатнє забезпечення аспірантів комп'ютерною технікою. Рекомендації: 1. Нарощувати технічне забезпечення аспірантів, передусім комп'ютерною технікою. 2. Активізувати діяльність у напрямі формування міжнародних творчих колективів та підготовки грантових пропозицій для закордонних донорів.

Рівень відповідності Критерію 10.

Рівень B

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

Загальний обсяг освітньо-наукової програми «Екологія» (третій рівень вищої освіти) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для третього рівня вищої освіти. Зміст ОНП відповідає науковим інтересам і потребам аспірантів, які мають змогу впливати на склад і структуру освітніх компонент, їх тематичну наповненість. Наукова діяльність аспірантів за ОНП відповідає напряміві досліджень наукових керівників. За спеціальністю «Екологія» сформована «критична маса» дослідників, які спільно працюють над однією науковою проблематикою, свідченням чого є діяльність двох близьких за тематикою наукових шкіл, виконання держбюджетних тем, видавництво періодичного видання індексованого у міжнародній наукометричній базі Scopus, у редколегії якого присутні наукові керівники аспірантів. ЗВО в цілому організаційно та матеріально забезпечує можливості для проведення та апробації результатів наукових досліджень аспірантів. Водночас, існує потреба в нарощуванні забезпечення аспірантами комп'ютерною технікою. Кращих аспірантів ЗВО матеріально стимулює за високі досягнення у праці. ЗВО сприяє долученню аспірантів до міжнародної академічної спільноти. Є добрі результати у цьому напрямі, але наразі аспіранти та їх керівники не залучені до міжнародних творчих колективів для підготовки широких грантових пропозицій. Водночас, наукові керівники аспірантів є керівниками та виконавцями держбюджетних тем. У ЗВО загалом та випусковій кафедрі зокрема ведеться системна і глибока робота щодо дотримання норм академічної доброчесності. Загалом, експертна група встановлює загальну відповідність даної освітньо-наукової програми критерію 10.

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	A
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	A
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	B

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>Додаток 1. Відповідність тем дисертацій наук публікаці керівників.pdf</i>	UTw7TZ3cD+EIP71ojtTTFPJ5cpXLxcaNtQhm+nzpa ws=

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Карабин Василь Васильович

Члени експертної групи

Трохименко Ганна Григорівна

Тесьолкіна Тетяна Сергіївна